

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

William Shakespeare
Romeo a Julie
Překlad Jiří Josek

Osoby

Escalus, veronský vévoda
Mercuzio, mladý šlechtic, příbuzný vévody a přítel Romea
Paris, mladý šlechtic, příbuzný vévody
Montek, hlava veronské rodiny nepřátelené s rodinou Capuletů
Paní Monteková
Romeo, Montekův syn
Benvolio, Montekův synovec a přítel Romea
Abraham, Montekův sluha
Baltazar, Romeův sluha
Capulet, hlava veronské rodiny nepřátelené s rodinou Monteků
Paní Capuletová
Tybalt, synovec paní Capuletové
Bratranec Capulet, starý pán
Julie, Capuletova dcera
Chůva
Petr, sluha Juliiny chůvy
Samson, sloužící z domu Capuletů
Gregor, sloužící z domu Capuletů
Kastról
Anton
Otec Lorenzo, františkánský mnich
Bratr Jan, františkánský mnich
Lékárník
Tři hudebníci
Páže hraběte Parise
Chór
Veronští měšťané, masky, světloňoši, strážé, pázata, sloužící.
Místa děje: Verona, Mantova.

PROLOG

Vystoupí Chór.

Chór. Dva rody, oba stejně vznešené, jež proti sobě léta vedou boj, zas vyvolaly v krásné Veroně ze staré zášti nový nepokoj. Z prokletých beder obou nepřátel zrodil se nešťastný pár milenců a pouze jejich krutý osud měl konečně pohřbit zlobu rodičů. Ten příběh lásky, která končí smrtí,

i nenávisti otců, jež by snad neskončila, nebýt smrti těch dětí, vám budeme dnes dvě hodiny hrát. A pokud se vám vlně hledět zlíbí, svou snahou nahradíme, co hře chybí.
Odejde.

JEDNÁNÍ I.

Scéna I.

Verona. Na náměstí.

Vystoupí Samson a Gregory, sloužící z domu Capuletů, vyzbrojeni meči a štíty.

Samson. Hele, Gregory, tohle si líbit nenecháme.

Gregory. Ne, spíš si to necháme políbit.

Samson. Jak říkám, jestli nás naštvou, jdem na ně.

Gregory. Aby se nenaštvali, že to říkáš a nejdeš.

Samson. Já když se rozčilím, jsem tvrděj chlap.

Gregory. Naštěstí natvrdlej, takže tě hned tak něco nerozčilí.

Samson. Mezek od Monteků mě rozčilí vždycky.

Gregory. Rozčilil znamená naštvat, a koho štvou, ten prchá, takže ty, když se rozčilíš, práskneš rovnou do bot, prchlivče.

Samson. Prásknu do toho, kdo mě rozčilí, ať je jich od Monteků celá hromada, mužský nebo ženský.

Gregory. Ženský chceš spráskat, hrdino? To si troufáš na slabší pohlaví?

Samson. To máš pravdu. Tak víš co? Chlapy spráskám, a ženský, protože jsou slabší pohlaví, aspoň zbouchnu.

Gregory. Páni se pohádali, kmáni se perou, ženský do toho nepleť.

Samson. Proč ne? Počkej, jak já budu zlej. Až si to vyřídím s mužským, vyřídím všechny panny. Co se do nich vejde.

Gregory. Jen co se do nich vejde?

Samson. Co se do nich nevejde, to se do nich nacpe, a rozuměj tomu, jak umíš.

Gregory. Ony tomu porozumí, až to pocítí.

Samson. Však ony mě pocítí, až se jim postavím. Jsem vyhlášený samec.

Gregory. Škoda že nejsi sumec. Mlčel bys jako ryba a nežvanil jako pitomec.

Vystoupí Abraham a jiný sloužící z domu Monteků.

Vylov svou zbraň. Jdou sem dva od Monteků.
Samson. Zbraň je obnažena, z pochvy vytažena.

Do nich.

Kreju ti záda.

Gregory. Co? Chceš mi ukázat záda?

Samson. Neboj se!

Gregory. Tebe? To se neboj.

Samson. V právu je vždycky ten, kdo si nezačne. Ať si začnou oni.

Gregory. Půjdu tam a zamračím se. Ať se ukážou.

Samson. Když to dokážou. Já si před nima odplivnu, a jestli se neozvou, jsou to skety.

Abraham. To jste si odplivl před náma, pane?

Samson. Odpliv jsem si.

Abraham. Odplivl jste si před náma, pane?

Samson (*ke Gregorymu*). Budem v právu, když řeknu, že jo?

Gregory. Nebudem.

Samson (*k Abrahamovi*). Ne, pane. Neodplivl jsem si před váma, pane, nýbrž odplivl jsem si.

Gregory (*k Abrahamovi*). Chcete vyvolat hádku, pane?

Abraham. Hádku, pane? Ne, pane.

Samson. Ale jestli chcete, pane, tak začněte. Můj pán je stejně dobřej jako váš.

Abraham. Ale lepší není!

Samson. No dobře.

Vystoupí Benvolio.

Gregory. Řekni, že je lepší. Jde sem jeden z rodiny našeho pána.

Samson (*K Abrahamovi*). Jo, je lepší.

Abraham. To je lež!

Samson. Jestli jste co k čemu, taste! Gregory, ukaž jim, že máš páru!

Tasí a bijí se.

Benvolio (*Tasí*). Od sebe, hlupáci!

Ty zbraně pryč! Zbláznili jste se? Dost!

Vystoupí Tybalt.

Tybalt (*tasí*). Troufáš si tasit na zbabělé sluhy? Sťeh, Benvolio, za zády máš smrt.

Benvolio. Chci jenom zjednat mír. Zastrč ten kord.

Anebo mi je pomoz rozrazit.

Tybalt. S kordem jdeš hlásat mír? Nenávidím to slovo jako peklo, Monteky,

i tebe. Bij se, zbabělče!

Bojují.

Vystoupí několik měšťanů s holemi a halapartnami.

Měšťané. Klacky, a řežte do nich! Bijte je!

Pryč s Capulety! Hanba Montekům!

Vystoupí Capulet v županu a paní Capuletová.

Capulet. Co se to děje? Přineste mi meč!

Capuletová. Tobě spíš berlu. Nač ti bude meč?

Vystoupí Montek (s taseným mečem) a paní Monteková.

Capulet. Řekl jsem meč. Tamhle je starý Montek a mává na mě nabroušeným ostřím.

Montek. Ty zmije, Capulete! (*Ke své ženě*) Pusť mě na něj!

Monteková. Nehneš se na krok, to ti povídám.

Vystoupí vévoda Escalus s doprovodem.

Vévoda. Vy rebelové! Rozvraceči míru!

Své zbraně przníte krví svých bližních?

Copak mě neslyší? Tak dost už, lotři!

Potoky z vlastních tepen chcete hasit ten zhoubný požár nesmyslné zášti?

Ty zbrklé meče ihned odhodte z krvavých dlaní, nebo vás dám mučit, a slyšte ortel svého vévody:

Tříkrát už rozvrátil váš věčný rozbroj,

zbůhdarma, Capulete, tebou počatý,

i tebou, Monteku, klid a mír města

a donutil ctihodné Veroňany

ponechat stranou vážnost svého stavu

a zbraněmi, jež starobou a mírem

zvětšely, krotit váš zvětšely svár.

Jedinkrát ještě porušíte klid,

a splatíte to oba životem.

Protentokrát se všichni rozejděte.

Ty, Capulete, půjdeš se mnou hned,

ty, Monteku, přijď dneska odpoledne

na Starý hrad, kde konají se soudy,

tam dozvíš se mé další rozhodnutí.

A teď, pod trestem smrti, všichni pryč!

Odejdou všichni až na Monteka, paní

Montekovou a Benvolia.

Montek. Kdo zase rozpoutal ten starý spor?

Synovče, pověz, jak to začalo?

Benvolio. Už byli v sobě, ještě než jsem přišel.

Sloužící z vaší strany i ti druzí.

Chtěl jsem je rozehnat, když vtom se zjevil

W. Shakespeare, *Romeo a Julie* (př. Jiří Josek)

zuřivý Tybalt s přichystaným kordem,
a jen co do ucha mi syknul výzvu,
už sekal do větru, a vítr, nezmar,
při každé ráně posměšně si hvízdнул.
Chvilí jsme se tam spolu potýkali,
pak přidali se další, k nám i k nim,
až vévoda to celé zarazil.

Monteková. Co Romeo? Neviděls mého chlapce?

Jsem ráda, že se vyhnul dnešní rvačce.

Benvolio. Hodinu předtím, nežli boží slunko
vyhlédlo ze zlatého okna východu,
mě tiseň v duši vypudila z domu
a v cypřišovém háji, který se
za městem táhne na západní stranu,
jsem na vašeho syna narazil.

Viděl mě, jak jdu k němu, ale hned
se otočil a zmizel mezi stromy,
a já, že jsem byl stejně naladěný
a nejvíc toužil nejmiň lidí potkat,
když i sám sobě jsem byl na obtíž,
svému i jeho přání šel jsem vstříc
tím, že jsem mu šel z cesty, jak on mně.

Montek. Vídali ho tam v tuto dobu často
slzami skrápět čerstvou ranní rosu,
vzdychat, až párou od úst houstla mračna,
však sotva usměvavé sluničko
odhrne zlehka na východní straně
baldachýn, za nímž spává Jitřenka,
jak noční pták můj syn hned letí domů,
zamkne se o samotě v pokoji,
zatemní okna, světlo vyhostí
a udělá si ze dne černou noc.

Dokud mu nepomůžem z toho stavu,
bude mít temných děsů plnou hlavu.

Benvolio. A víte, strýčku, co je příčinou?

Montek. Sám nevím nic, a od něj ještě míš.

Benvolio. Snažili jste se vytáhnout to z něho?

Montek. Zkoušeli jsme to všichni, ale on,
tajemství svého nitra tajemník,
se svěřuje sám sobě, sobě radí –
jak dobře, nevím, je tak uzavřený,
že nepoznáš, zda v duši nehlodá mu
jak v poupěti nějaký skrytý červ,
co ničí kvítky, než se rozvinou
a dají světu na odiv svou krásu.
Kdybych jen věděl, co se to v něm děje,

vyléčil bych ho z jeho beznaděje.

Vystoupí Romeo.

Benvolio. Zjistím vám příčinu těch nesází,
však jděte stranou, právě přichází.

Montek. Kéž by tak měla úspěch tvoje snaha
a dozvěděl ses pravdu! Pojďme, drahá.

Odejdou Montek a paní Monteková.

Benvolio. Dobrýtro, bratranče.

Romeo. Je teprv ráno?

Benvolio. Odbilo devět.

Romeo. Smutným se čas vleče.
Nebyl to otec, kdo tak rychle zmizel?

Benvolio. Byl. Jaký smutek čas ti natahuje?

Romeo. Že nemám nic, co by ho ukrátilo.

Benvolio. Zkus lásku.

Romeo. Zkousím.

Benvolio. Lásku?

Romeo. Láskou zkousím. K té, co mě nemiluje.

Benvolio. Že by byl sám líbezný Amorek
takový ras a nebyl na to lék?

Romeo. Pásku má na očích, aby se netrefil,
a stejně najde poslepu svůj cíl.

Půjdem se najíst? Promiň. Ty ses bil?

Ne, nemluv o tom. Já vím, o co šlo.

Ta zášť mě pálí. Láska ještě víc.

Zuřivá láska, sladká nenávisť.

Z ničeho něco, co vznikne jak nic.

Obtížná lehkost, vážná nerozvážnost.

Půvabné tvary v zhovadilé změti:

z olova pírkó, jasný dým, studený žár,

nemocné zdraví, spánek při bdění,

tak milence neláska promění.

Směješ se mi?

Benvolio. Ne, raději bych plakal.

Romeo. Propána proč?

Benvolio. Pro pána Romea.

Romeo. Co za zmatky ta láska nadělá!

Mně samotnému bolest srdce svírá,

jenže víc bolí, když se jiný týrá

tím, že já trpím. Trpím nadvakrát,

když prokazuješ mi, že mě máš rád.

Láska jsou vzdechy, jimiž mraky houstnou,

milostné blesky v oku, když je jasno,

a když je nečas, průtrž vroucích slz.

Co jiného? Šílenství z moudrých věd.

Smrtelný lék i spásitelný jed.

Bratranče, sbohem.

Benvolio. Půjdu s tebou. Stůj!

A už se, prosím tě, nevykrucuj.

Romeo. Já nejsem já. Pánbůhví, kdo já jsem,
to se ti zdá, že mluvíš s Romeem.

Benvolio. Opravdu, vážně, koho miluješ?

Romeo. Opravdu je to vážné, až bych brečel.

Benvolio. Proč brečel? Zkrátka řekni, kdo to je.

Romeo. Nemocný před smrtí, ten musí psáti
svou vůli zkrátka, život se mu krátí.

Tak zkrátka řeknu ti, že je to žena.

Benvolio. Hm. Počítal jsem, že to bude ona.

Romeo. Počítals dobře, je přímo madona.

Benvolio. Jdeš na ni zpřima, brzy se ti poddá.

Romeo. To by ses přepočítal, samá voda.

Těhle se Amorův šíp nedotkne.

jediné slovo, které zná, zní: „Ne!“

Že chrání se brněním cudnosti,

lásku si k tělu nikdy nepustí,

a dobývat ji pohledy či slovy
či svůdným zlatem, nic ji nevyhoví.

Krásou je bohatá, však jaká bída,

že kromě smrti všem ji zapovídá.

Benvolio. Neříkej, že chce zemřít jako panna.

Romeo. Ano. Je poctivosti zaprodaná!

Své dary dává marnotratně v plen

a sobecky utíná rodokmen.

Je krásná, moudrá, s jednou vadou snad,

že na nebe jí pomůže můj pád.

Jeptiškou chce se stát. Tou přísahou

mě učinila živou mrtvolou.

Benvolio. Dobře ti radím, přestaň na ni myslet.

Romeo. Radši mi porad', jak mám nemyslet.

Benvolio. Tak, že svým očím volnost dopřeješ
dívat se po jiných.

Romeo. To bych si pouze

do očí vryl, že žádná jiná není.

Masky na tvářích žen jsou černé, aby

vynikla krása, kterou skrývají.

I ten, kdo oslepl, má v očích dál

překrásné vzpomínky na zašlý zrak.

Ukaž mi dívku jako obrázek

a pro mě bude chabou kopií

té, která je všem ženám modelem.

Sbohem, na zapomnění není lék.

Benvolio. Ať umřu, neplatí-li, co jsem řek!

Odejdou.

Scéna 2.

Na ulici.

Vystoupí Capulet, Paris a Capuletův sluha Petr.

Capulet. A na Monteka pad by stejný trest.

Myslím si, že jsme oba staří dost,
abychom konečně si řekli: „Mír.“

Paris. Jste oba stejně vážení a škoda,
že se váš svár už vleče takhle dlouho.

Však, prosím, pane, co mi odpovíte?

Capulet. Doslova totéž, co jsem vám už řekl.

Holka je na světě teprve krátce.

Není ji ještě ani čtrnáct let.

Až za dva roky dozrají nám klásky,

i ona bude zralá vdát se z lásky.

Paris. I z mladších už se staly šťastné matky.

Capulet. Kdo pospíchá, ten mívá život krátký.

Ostatní děti odvedla mi smrt.

Pro mě i po mně zbývá tu jen ona.

Snažte se její srdce vybojovat
sám, Parisi, já budu orodovat

jen za toho, koho si sama zvolí.

Svou vůli prosadit chci její vůli.

Dnes pořádáme každoroční bál

a není přítele, jehož bych nepozval.

Bude tu roztomilá společnost,

a vy v ní, hrabě, znejmilejší host.

Večer můj ponurý dům rozzáří

půvaby žen a jako v předjaří,

kdy duben bujně za zimou se žene,

až rozkoš jímá chlapce roztoužené,

budu tu něžných dívčích poupat mít

více než dost. Zkuste se rozmyslit,

až uvidíte všechny v jednom svazku,
která z nich zaslouží si vaši lásku.

Tou krásou budete tak omámen,

že moje půjde první z kola ven.

Zajdeme k nám.

(Dává list Petrovi) Příteli, pojď sem blíž.

Oběhneš Veronu a vyřídíš

všem, co jsou psáni na tom seznamu,

že je dnes večer k nám srdečně zvu.

Odejdou Capulet a Paris.

Petr. Vyřídíš všem, co jsou psáni na tom
seznamu? A je snad psáno, aby si švec hleděl
lokte a kopyta krejčí, štetce rybář a podběráku
malíř? Zato já mám hledat ty, co jsou psáni na
tom seznamu, kterejžto pohled je mi nanic,

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

když to nepřečtu. Chce to vzdělance. – Á, jako na zavolanou.

Vystoupí Benvolio a Romeo.

Benvolio. Co pálí, v žáru shoří. Stejně tak bolest přebolí s jinou bolestí.

Hlava se motá? Toč se naopak!

Žal potlačí až další neštěstí.

Dopřej svým očím nové zanícení,

a starý zánět je pryč v okamžení.

Romeo. Na tohle je nejlepši jitrocel.

Benvolio. Prosím tě, na co?

Romeo. Na odřenou patu.

Benvolio. Ty ses nám zbláznil, Romeo!

Romeo. Nezbláznil, zato trpím víc než blázen zavřený v kobce, mučen, o hladu, bičován a – (*K Petrovi*) Dobrý den, dobrý muži.

Petr. Dobrej den, pane, rácej umět čist?

Romeo. Svůj chmurný osud ze svých mizérií.

Petr. To zvládnete i po paměti. Ale umíte čist taky něco z listu?

Romeo. Jen když znám písmena a řeč, v které to je.

Petr. Aspoň jste upřímněj, tak spánembohem.

Romeo. Dej to sem. Umím čist.

(*Čte z listu*) „Siňor Martino se ženou a dcerami.

Hrabě Anselmo, jeho sličné sestry.

Vdova po panu Vitruvioví.

Siňor Placenzio i s neteřemi.

Mercuzio a jeho bratr Valentin.

Strýc Capulet s ženou a dcerami.

Spanilá neteř Rosalina s Livíí.

Siňor Valenzio, jeho bratranec Tybalt.

Luzio a čiperná Helenka.“

Vybraná sešlost. Kamže mají přijít?

Petr. K nám.

Romeo. Kampak?

Petr. Pak taky k nám. Na večeri.

Romeo. Kam k vám?

Petr. K nám domů přece.

Romeo. No ovšem! Kdo se zeptá, ten se dozví.

Petr. Co by se ptali? Povím vám to rovnou. Můj pán je ten boháč Capulet, a jestli nejste zrovna od Monteků, přijďte si taky dát do trumpety. Maucta, pánové.

Odejde.

Benvolio. Slyšels? Na plese u Capuletů bude i tvoje láska Rosalina

a s ní snad všechny krásky z Verony.

Jdi tam, a až ti z očí spadnou slupky,

za pravdu dáš mi, že ta tvoje panna

vedle nich není labuť, ale vrána.

Romeo. Kdyby se někdy můj zrak stočil stranou od svaté víry, ať mé slzy vzplanou a oči, plaváčci, jež často tonou v moři, co očividní kacíři ať shoří.

I vševědoucí slunce dosvědčí,

že na světě je ona nejhezčí.

Benvolio. Že se ti líbí? Vždyť je jediná, kterou zvažuješ svýma očima.

Jen co ti do očička jiná padne,

svou vahou křišťálové váhy zváhne

a svými půvaby tě oslní.

Ta, co teď září, zhasne vedle ní.

Romeo. Půjdu tam, ne však abych dbal tvých rad, chci se jen její krásou pokochat.

Odejdou.

Scéna 3.

V domě Capuletů.

Vystoupí paní Capuletová a Chůva.

Capuletová. Chůvo, kde je má dcera? Zavolej mi ji!

Chůva. Při mojí nevinnosti ve dvanácti, copak ji nevolám? Beruško! Kde se rajdáš? – Chraň pámbu, co to říkám? – Julinko!

Vystoupí Julie.

Julie. Co je? Hledá mě někdo?

Chůva. Tvoje matka.

Julie. Máti, tady jsem. Přejete si?

Capuletová. Chci s tebou mluvit. – Chůvo, nech nás tady na chvíli o samotě. Nebo počkej. Vlastně bys mohla slyšet, o co jde. Jak víš, má dcera je už dospělá.

Chůva. Nachlup vám povím, kolik jí teď je.

Capuletová. Bude jí čtrnáct.

Chůva. Vsadím čtrnáct zubů – i když mi pro zubatou zbývají čtyři – čtrnáct jí není. Za kolik dní bude svatého Ignáce?

Capuletová. Za čtrnáct, myslím.

Chůva. Myslete si, co chcete, na Ignáce v noci jí bude rovných čtrnáct let.

Vždyť se Zuzkou – pámbu chraň její duši –

se narodily stejně. Chudák Zuzka.

Bůh mi ji vzal, že si ji nezasloužím.

Jak povídám, na Ignáce má čtrnáct.

No vidíte, dobře si pamatuju.

Jedenáct let už je to po tom zemětřasu,

co jsem ji odstavila. Panečku,

na ten den nikdy nezapomenu.

Hřeju se na sluníčku pod holubníkem,

na prsou pelyněk. Vy a náš pán

jste byli zrovna v Mantově. Můj bože,

paměť mi teda slouží. Povídám,

holka si lízla trochu z bradavky,

a že to bylo hořké, blázínek,

začla se šklebit, prskat na ten prs.

Vtom řach! zatřás se holubník a já

pryč pelášila hlava nehlava.

Už je to bezmála jedenáct let.

Tehdy už sama stála, co to říkám,

běhat uměla, byl jí plný dům.

Zrovna den předtím natloukla si čelo.

A nebožtík můj manžel – můj ty bože –

takový čtverák, ze země ji zved

a povídá: „Upadlas na čelo?

Až budeš chytřejší, lehneš si naznak.

Co říkáš, Julinko?“ A na mou věru,

to piskle polklo pláč a řeklo: „Jo.“

Vida, jak došlo na ten hloupý žert.

Do smrti na to nezapomenu.

„Co říkáš, Julinko?“ povídá manžel.

A ona, rozumbrada, řekla: „Jo.“

Capuletová. Prosím tě, chůvo, buď už chvíli zticha.

Chůva. Musím se smát, když na to vzpomenu.

Přestala brečet a povídá: „Jo.“

A na čele jí naskočila boule

jak varle kohoutka. Rána jak z děla.

Hned začala vám tak zoufale plakat.

Jenže on řek: „Upadlas na čelo?

Až budeš chytřejší, lehneš si naznak.

Co říkáš, Julinko?“ Zmlkla a řekla: „Jo.“

Julie. Zmlkni i ty! Prosím tě, chůvo, mlč!

Chůva. Vždyť už jsem zticha. Požehnej ti pánbůh.

Bylas mé nejkrásnější kojeňátko.

Jestli si můžu ještě něco přát, tak dožít se tvé svatby.

Capuletová. Právě! Svatba, svatba je zrovna to, o čem chci mluvit.

Pověz, Julie, myslíš na vdávání?

Julie. O této cti jsem dosud nesnila.

Chůva. O této cti! – Já nebýt tvoje chůva, řekla bych, žeš už s mlékem sála moudrost.

Capuletová. Máš načase! I mladší, než jsi ty, zde ve Veroně už jsou maminky, a jak jsou vážené. Mně bylo, myslím, právě tak jako tobě, když ses mi narodila. Zkrátka a dobře, dcero, pan hrabě Paris tě chce za ženu.

Chůva. Ach, slečno, to je mužskej, to je chlap! Na světě snad – no prostě, jako z cukru.

Capuletová. Nejhezčí květ v rozkvetlé Veroně.

Chůva. Však baže, kvítko, kvíteček to je.

Capuletová. Co říkáš, mohla bys ho milovat?

Dnes večer uvidíš ho na plese.

Čti z obličejů Parise jak z knihy,

do které krása půvab vepsala.

Hleď, jak se řádka k řádce ladně váže

v souladný řád té dokonalé tváře.

A když snad obsah ještě zřejmý není,

pod čarou obočí viz vysvětlení.

Jak patří se, tu nevázanou lásku

zušlechťi desky manželského svazku.

Jedině v počestném manželském loži

se manžel cítí jako rybka v moři.

A nejvzácnější knihou bývá ta,

kteřá je zlatou sponou sepjata.

Manželství, to je přece výhra, v níž

manžela najdeš, sebe neztratíš.

Chůva. Neztratí? S mužským? Získá! Velké břicho!

Capuletová. Tak zkrátka, dokážeš ho milovat?

Julie. Když k lásce postačí se podívat, já budu hledět zamilovat se, jestliže maminka to tolik chce.

Vystoupí Petr.

Petr. Paní, hosti jsou tu, večere tatam, vy tadydle, slečna támdle, chůva bůhvíkde, když má být v kuchyni, a všechno je vzhůru nohama, že dokonce i já musím servírovat. Tak už, prosím vás, pojďte.

Capuletová. Jdem za tebou.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

Odejde Petr.

Julie, hrabě čeká.

Chůva. Běž, děvenko. Ať je ti postel měkká.

Odejdou.

Scéna 4.

Před domem Capuletů.

Vystoupí Romeo, Mercuzio, Benvolio, všichni v maskách, a dalších pět šest maskovaných mužů s bubnem a loučemi.

Romeo. Připravíme si nějaký ten proslov, nebo tam vtrhnem prostě jenom tak?

Benvolio. Dnes už se tyhle zvyky nenosí, kdy v čele maškarád vždy kráčel Amor, na očích šátek, v ruce třímá luk – jen šidítko, jímž plašil křehké dámy –, kdy kodrcavě, podle náповědy vykuňkal Prolog vstupní veršovánku. Že nevědí, kdo jsme? Tak ať si lámou hlavu. Při tanci zlomíme pár srdcí a jdem domů.

Romeo. Mě k tanci nedostaneš, půjč mi louč.

Mám v srdci temno, budu aspoň svítit.

Mercuzio. Tancovat nechceš? My tě donutíme.

Romeo. Pleteš se, věř mi. Ty se přímo vznášíš, jak je ti lehko, já mám v duši kámen a nohy z olova. Jak můžu tančit?

Mercuzio. Jsi zamilovaný, ať Amor ti půjčí svá křídla. Poletíš jak šíp.

Romeo. Amorův šíp mi křídla pochroumal, neunesou, co z lásky musím snášet. Jak se mám vznést, když padám hloub a hloub, obtížen břemenem své lásky k ní?

Mercuzio. Zbav se té tíhy, obtěžkej ty ji, ať něžná láska tvoje břímě nosí!

Romeo. Copak je láska něžná? Krutá je.

Pod kůži vnikne a bodá jak trní.

Mercuzio. Jdi na to stejně krutě, nesmlouvavě!

Píchej ji taky, jen co vnikneš do ní!

Pod škrabošku teď ukryju si tvář.

Na masku masku. Aspoň zamaskuju svou uzarděnihodnou osklivost.

Ta maškara se za mě rdí až dost.

Benvolio. Zabušíme a vstoupíme, tak pojďte, a jak vám říkám, všichni do kola!

Romeo. Dej mi tu louč a vy si jděte křepčit!

Nedá se svítit, já vám posvítím

a z kouta nejlíp uvidím, jak vy

na výsluní osleple vrávoráte, jak říká jedno staré přísloví.

Mercuzio. Příklad říká: „Pod svícem je tma.“

„A v tmavém koutě,“ jiná moudrost říká,

„sedává ta, co hledá nápadníka.“

Tak pojď, vždyť svítí tu jak v poledne!

Romeo. Jakkakto?

Mercuzio. Jak? No zbytečně, můj pane.

Pro nic a za nic, jak bys svítil ve dne.

A nemusíš hned hledat jinotaje,

když něco smysl má tak, jak to je.

Romeo. S nejlepším úmyslem jdem na ten ples, a je to pitomost.

Mercuzio. Proč, prosím tě?

Romeo. Měl jsem dnes v noci sen.

Mercuzio. Já, Romeo, též.

Romeo. Co se ti zdálo?

Mercuzio. Sen mi řekl: „Lež!“

Romeo. To se ti zdálo lež. Sny mluví pravdu.

Mercuzio. Tys královně Mab do osidel padnul.

Benvolio. Královně Mab? Kdo je to?

Mercuzio. Porodní bába snů a přeludů,

zjevení malé jako achátek

na prsteníku pana páprdy.

V bryčce tažené rarášky se zjeví

na nose těch, co chystají se spát.

Paprsky kol jsou z nožek pavouků,

plachta je ušitá z křidélek můry,

postroje z nejjemnější pavučinky,

ohlávky jsou z odlesků měsíce,

bič, cvrčí kost, a na konci vši chlup.

Na kozlíku je komár v šedém fráčku,

malý jak bleška, která štípla služku,

až holka vrtí se jak pytel blech.

Celá ta ekvipáž je dutý ořech.

Vydlabali ho známi kočármistři,

pan červotoč a paní veverková.

Tak jezdí královna Mab noc co noc:

hlavami milenců – ti hned sní o lásce,

žaludky hladovců – ti sní, že něco snědí,

po prstech právníků – zdá se jim o úplatcích,

po rtících dam – mají sny o líbání,

a že si spravují dech cukrлаты,

trestá je Mab odporným oparem.

Dvořanovi když v noci přes nos drandí,

hned se mu zdává o kariéře,

a když faráře v nose polechtá

ocáskem obročního prasete,

zbožný muž sní o lepší sinekuře.

Jindy zas jezdí přes krk vojákoví

ten ve spánku hned řeže jiným hlavy,

útočí, přepadá, pak pije na zdraví,

a když mu Mab do uší zabuší,

ta stará vojna probudí se hrůzou,

zamumlá modlitbu a spí zas dál.

To je ta známá královnička Mab,

co koním za noci zaplétá hřívy

a mastné vlasy motá do cuků,

kteřé však není radno rozčesávat.

To ona leží pannám na prsou

a učí je, jak snášet tíhu těla,

než obtěžkané samy budou nosit.

To ona –

Romeo. Stačí! Mercuzio, dost!

Vždyť mluvíš o ničem.

Mercuzio. Máš pravdu,

mluvím

o ničem. Mluvim o snech, které plodí

ve zpuštěném mozku pustá fantazie,

ta substance, jež řidší je než vzduch

a přelétavější než vítr, který

hned laská zmrzlou náruč severu,

a když je chladně odmítnut, zas letí

tam, kde ho zpraží rozohněný jih.

Benvolio. A ty ses nechal odváť bůhvíkam.

Večere čeká. Přijdem příliš pozdě.

Romeo. Anebo příliš brzy. Obávám se

čehosi neblahého ve hvězdách,

co z radovánek dnešní sladké noci

udělá začátek hořkého konce,

a já že svým bezcenným životem

předčasně splatím smrti krutý dluh.

Nu což. Ty, který řídíš moji plavbu,

veď kormidlo! Pánové, už je čas.

Benvolio. Zabubnuj, příteli, a ohlas nás!

Odejdou.

Scéna 5.

Sín v domě Capuletů.

Vystoupí Petr a Sloužící s utěrkami.

Petr. Kde je Kastról, že nepomáhá sklízet ze

stolu? Ten, co nevyliže, to neuklidí.

Sloužící. To je mi pěkný pořádek, když veškerej

nepořádek maj přivést k pořádku dva tři páry rukou, a to ještě ušmudlanejch.

Petr. Všecky ty sedátka a kanapátka a cingrlátka ať už jsou pryč, a hele, schovej mi marcipán a buď tý lásky a řekni u dveří, ať sem pustí Zuzku a Majdu.

Odejde Sloužící.

Kde jsou Anton a Kastról?

Vystoupí Anton a Kastról.

Anton. Co se děje?

Petr. Jen to, že tě hledaj, sháněj, volaj a proklínaj, ale ty pořád nikde.

Kastról. Nemůžeme se roztrhnout. A vůbec, já se budu honit a ještě si něco uženu, a ostatní si budou užívat. To tak.

Vystoupí pan a paní Capuletovi, Bratranec

Capulet, Julie, Chůva, Tybalt, jeho Páze,

Petruccio, hosté a muzikanti na jedné straně

a maskovaní muži (Romeo, Benvolio,

Mercuzio) na straně druhé.

Capulet (*k maskovaným mužům*).

Vítejte, páni! Dámy čekají,

a ty, co nejsou chromé, budou tančit.

Je to tak, slečny? Teď chci vidět, která

odmítne tanečníka, ta má jistě

alespoň kuří oko. Co vy na to?

Vítejte, pánové! Už je to let,

co naposled jsem chodil v přestrojení

a šeptal krásné dámě do ouška,

co chtěla slyšet. Bylo, bývávalo.

Vítejte, pánové, a, hudbo, hraj!

Hudba začne hrát k tanci.

Vykliďte parket! Dívky, do kola!

Víc světla a ty stoly dejte stranou,

krb nechte vyhasnout, je tu moc horko!

Ta nečekaná návštěva se hodí.

Jen sed', jen sed', bratráнку Capulete.

My dva jsme si už svoje odtančili.

Jak je to dlouho, co jsme ty a já

oblékli masku?

Bratranec. Řek bych třicet let.

Capulet. Cože? To přeháníš! Určitě méně.

Naposled když se ženil Lucenzio.

Takže letos na svatodušní svátky

to bude rovných pětadvacet let.

Bratranec. Ale kdež. Víc! Vždyť jeho syn je

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

starší.
Už je mu třicet.
Capulet. Co to povídáš?
Předloni ještě chodil do školy.
Romeo (*ke Sluhovi*). Kdo je ta dívka, jejíž ruka
zdobí
tamtoho rytíře?
Sluha. To nevím, pane.
Romeo. Ona svým světlem rozsvěcuje svíce,
jak v černochově uchu náušnice
na tváři temné noci jasně plane –
nedostupná jak zlato zakopané
hluboko pod zemí. Ostatní panny
vedle té holubice jsou jak vrány.
Tanec už skončil. Půjdu honem za ní,
chci z její ruky přijmout požehnání.
Já že jsem miloval? To jsem byl slepý.
Tohle je křišťál. Tamto byly střepy.
Tybalt. Řek bych, že podle hlasu to byl Montek.
(*K Pážeti*) Přines mi kord.
Odejde Páže.
Co si ten drzoun troufá
k nám chodit v téhle směšné masce? Chce se
snad vysmívat našemu veselí?
Přisahám při cti všech svých příbuzných,
veřelce zabít není žádný hřích.
Capulet. Kam tak hrr, synovče? Zachovej klid!
Tybalt. Chci, strýčku, tamhletoho dohonit.
Montek je to a přišel akorát
se nám ve vlastním domě vysmívat.
Capulet. Není to mladý Romeo?
Tybalt. Ten bidák Romeo!
Capulet. Uklidni se a nech ho na pokoji!
Zatím se chová, jak se chovat má.
Každý tu ve Veroně o něm ví,
že je to poctivý a slušný hoch,
a já za žádnou cenu nedovolím,
aby v mém domě přišel k úhoně.
Buď trpělivý, nevšímej si ho,
tak zní má vůle. Když jí uposlechněš,
aspoň se nebudeš tvářit jak morous,
taková maska na ples nepatří.
Tybalt. A to se patří, aby nám sem lezl?
Nesnesu ho tu.
Capulet. Ale sneseš, slyšíš?
Ty utřínose! Řek jsem, že ho sneseš!
Kdo je tu pánem domu? Já, či ty?

Že prý ho nesnese! Můj dobrý bože!
Chceš ztropit skandál mezi mými hosty?
Rozpoutat výtržnost? Tak dost už. Běž!
Tybalt. Vždyť je to drzost!
Capulet. Zase začínáš?
Drzoun jeden! Drzý jsi tu ty!
Však já ti ukážu! Takhle se chovat
a odmlouvat mi! Počkej jenom, až se –
(*K hostům*) Přátelé, výborně!
(*K Tybaltovi*) Ty fracku, zmiz!
Jestli s tím nepřestaneš – (*Ke sluhům*) Světla!
(*K Tybaltovi*) Však já tě zkrotím!
(*K tanečnickům*) Zvesela, mí
drazi!
Tybalt. Přestože zlost a vztek se ve mně vaří,
musím je skrývat za přátelskou tvář.
Jdu pryč. Však milý být, když pukám zlostí,
znamená příště jednat bez milosti.
Odejde.
Romeo (*k Julii*). Vás dotýkat se neurvalou dlaní
je stejný hřích jak svátost znesvětit,
ale mé rty, poutníci uzardění,
spěchají polibkem tu vinu smýt.
Julie. Křivdíš své ruce, poutníčku můj milý,
vždyť poutá moji ruku oddaně,
tím dotykem se obě políbily,
jak při modlitbě jsou teď spoutané.
Romeo. Člověk se modlí nejen rukama.
Julie. Máš pravdu, k modlení jsou hlavně rty.
Romeo. Dopřej jim taky zbožnost, láska má,
ať v modlitbě jsou k sobě sepjaty.
Julie. Mé rty jsou němé, prahnou po modlení.
Romeo. Mlč, světice, a dej mi rozhrěšení.
Libá ji.
Teď tvoje rty z mých všechny hříchy sňaly.
Julie. Do smrti je teď na rtech ponosu?
Romeo. Přeslaská výtka. Ne, to nedovolím.
Vrat' mi je zpět.
Libá ji.
Julie. Libáš jak z partesu.
Chůva. Slečno, volá vás vaše paní matka.
Julie odchází.
Romeo. A kdo je její máti?
Chůva. Nevíte?
No přece paní tady toho domu.
Moudrá a vzácná dáma, mladíku.

Tu holčičku jsem já ji odkojila.
Řeknu vám, který tuhle dostane,
má vystaráno.
Romeo (*stranou*). Dcera Capuleta?
Mám vystaráno, mám! Je po mně veta.
Benvolio. Tak pojďte, odejdeme v nejlepším.
Romeo. Ano, mám strach, když na to pomyslím.
Capulet. Pánové, přece nechcete už jít?
Za chvíli bude malé pohoštění.
Muži v maskách se mu šeptem omlouvají.
No dobře tedy. Moc vám děkuji
za vaši návštěvu. Tak dobrou noc.
Jděte jim posvítit. A my jdeme spát.
Vždyť, na mou věru, už se připozdilo.
Tak na kutě.
Odejdou všichni kromě Julie a Chůvy.
Julie. Chůvo, pojď sem! Kdopak je tamten pán?
Chůva. Ten? Syn a dědic pana Tiberia.
Julie. A ten, co právě vyšel ze dveří?
Chůva. No, to je přece mladý Petruccio.
Julie. A ten za ním, co vůbec netancoval?
Chůva. Tak toho neznám.
Julie. Zjisti, kdo je to!
Odejde Chůva.
Je-li ženatý,
má svatba ať se v pohřeb obrátí!
Vrací se Chůva.
Chůva. Romeo jmenuje se. A je Montek.
Jediný syn vašeho nepřítele.
Julie. Jediná moje láska musí být
jediná moje nenávist. Ten cit
dříve než narodil se, zemřít měl,
můj milovaný je můj nepřítel.
Chůva. Copak to říkáš, děvče?
Julie. Rýmovačku,
kterou mě naučil můj tanečník.
Za scénou hlas: „Julie!“
Chůva. Už jdeme!

JEDNÁNÍ II.

Vystoupí Chór.

Chór. Bývalá vášeň leží na márách
a nová láska o slovo se hlásí,
ta kráska, po níž k uzoufání prah,
pozbyla vedle Julie své krásy.

On miluje ji, ona jeho zase,
oba dva v sobě našli zalíbení,
však nepřítelkyni on vyznává se,
a pro ni láska je stav ohrožení.
Tak Romeovi okolnosti brání
jít na námluvy ke své milované,
která, ač rovněž touží po setkání,
mu dveře otevřít má zakázané.
Leč láska sílu dá, čas naději,
že oba k cíli šťastně dospějí.
Odejde.

Scéna 1.

U zdi před zahradou Capuletů.

Vystoupí Romeo.

Romeo. Kam vlastně jdu, když srdce mé je tady?
Otoč se, tělo, pospěš za svou duší.
Přehoupne se přes zeď.

Vystoupí Benvolio a Mercuzio.

Benvolio. Romeo, bratranče!
Mercuzio. Ten chytrák bude
už jistě dávno doma v posteli.
Benvolio. Ne, běžel sem a přeskočil tu zeď.
Volej, Mercuzio.
Mercuzio. Budu ho zařikávat.

Romeo! Blázne! Trdlo! Milenče!
Všeho nech a věnuj nám aspoň vzdech.
Jen jeden veršiček, a to mi stačí.
Zamumlej „ouha“, vzlykni „láska-páska“,
tu drbnu Venuši zkus chvíli vzývat,
i jejího slepého synáčka,
mordýře Amora, skrz jehož střelu
si král Kofetus zamiloval služku.
Neslyší, nehýbe se, neozve.
Staví se mrtvým. Jdu ho zaklínat.
Zaklínám tě při oku Rosaliny,
při jejím čilku a růžovém rtíku,
při jejím lýtku, koleně a stehně,
jakož i všech přilehlých partiích,
zjev se nám ve své lidské podobě.
Benvolio. Jestli tě slyší, určitě má vztek.
Mercuzio. Proč vztek? Zaklínám jeho, ne tu
jeho.

To kdybych já kouzelný proutek zved
a s ním pak na ní dělal čáry máry,
až by po jejím naléhání kles,
pak ať se zlobí. Moje čarování

W. Shakespeare, *Romeo a Julie* (př. Jiří Josek)

je ale bezúhonně; jménem jeho paní
vyzývám jeho, ať se postaví.

Benvolio. Pojď, schovává se zřejmě mezi stromy
a pokouší se splynout s vlhou nocí.
Pro slepou lásku nejlepší je tma.

Mercuzio. Jak by moh slepý zjistit, kde ji má?
Kdepak, ten postává tam pod dubem
a v němém žalu žmoulá v ruce žalud,
co našel v trávě, a sní o své milé.
Ó Romeo, kéž šťastná náhoda
sladkou skořápku tvému žalu dá.
Romeo, dobrou noc, jdu do postele,
na tomhle polním lůžku mě to zebe.
Půjdem?

Benvolio. No ovšem. Jsme tu zbytečně.
Těžko se hledá ten, kdo ztratil sebe.
Odejdou Mercuzio a Benvolio.

Scéna 2.

V zahradě Capuletů.

Vystoupí Romeo za zdí zahrady.

Romeo. Kdo nebyl raněný, se jizvám směje.

Vystoupí Julie nahoře v okně.

Bože! Jaká zář plane tamhle v okně?
Julie, slunce, posel východu.

Slunce mé, vyjdi, zabij bludnou lunu,
tu bleduli, zavisí zelenou,
že pozemská ty nadpozemsky záříš.

Nenech se zotročit jak jiné dívky
panenskou bohyní. To její roucho
cudnosti nosí blázni! Odhod' ho!

To je má láska. Moje vyvolená.
Škoda že o tom neví!

Mluví, i když nic neříká. Jak to?

Oči má výmluvné. Odpovím jí!
Jsem příliš troufalý. Nemluví ke mně.

Dvě nejkrásnější hvězdy na obloze
se někde schovaly a její oči
v nebeských sférách září místo nich.

Nebo si místo navždy vyměnily?
V půvabech tváře zář hvězd pohasne
jak lampa ve dne. A tam na nebi
se rozední při svitu jejích očí,
že ptáci začnou zpívat o překot.

Jak si teď bere hlavu do dlaní!
Chtěl bych být rukavičkou na té dlani
a hladit její tvář.

Julie. Ach bože.

Romeo. Mluví.

Zkus ještě něco říct, můj anděli.
Vznášíš se nade mnou jak posel z nebe,
jsi stejně čarokrásná jako on,
když osedlá si bílý obláček
a tiše pluje lidem nad hlavou,
že všichni strnou a s očima v sloup
zírají užasle na vzácný div.

Julie. Romeo, Romeo, ach, proč jsi Romeo?
Zřekni se otce, zapři svoje jméno,
a jestli nechceš, zapřu já svůj rod
a navždy budu patřit pouze tobě.

Romeo. Mám poslouchat dál, nebo promluvit?

Julie. Jenom tvé jméno je můj nepřítel.
Ty nejsi Montek. Ty jsi prostě ty.
Co je to Montek? Ruka nebo noha?
Tvá paže, tvář, anebo jiná část,
co k tobě patří? Ne? Tak znič to jméno!
Co na něm záleží? Takzvaná růže
nazvaná jinak bude vonět stejně.
A stejně Romeo by s jiným jménem
byl stejně drahocenný jako bez něj.
Tak se ho zbav, Romeo, pryč s tím jménem,
a místo něho, však tě neubude,
si vezmi mě.

Romeo. Beru tě za slovo.
Říkej mi „milý“, já se nechám překřtít
a nebudu už nikdy Romeo.

Julie. Kdo jsi ty, cos tu ve tmě schovaný
vyslech mou samomluvu?

Romeo. Jak to říct,
když nechci vyslovit to jméno, které,
má milovaná, tolik nenávidím,
protože tobě zní tak nepřátelsky.
Mít ho tu napsané, roztrhám ho.

Julie. Tvůj hlas mě dosud stačil omámit
jen hrstkou slov, a už ho navždy poznám.
Nejsi snad Romeo? A nejsi Montek?

Romeo. Ani jedno, když oboje ti vadí.

Julie. Jak ses tu ocit? Řekni, proč jsi tady?
Zahradní zeď je vysoká a strmá.
Riskuješ život, kdyby tě tu našel
někdo z mých příbuzných. Sám víš, kdo jsi.

Romeo. Na křídlech lásky jsem zeď přeletěl,
i nejvyšší zeď na lásku je krátká,
láska dokáže, co si zamane,

a tvoji příbuzní mě nezastaví.

Julie. Kdyby tě tady našli, zabijí tě.

Romeo. Víc nebezpečí číhá ve tvých očích
než ve dvaceti jejich mečích. Dívej
se na mě vlídně, nic mě nezraní.

Julie. Za žádnou cenu nesmějí tě najít.

Romeo. Plášť noci mě před nimi ukryje.
Jestli mě ale nechceš, ať mě najdou,
ať radši jejich zášť mi zkrátí život,
než abych živořil dál bez tvé lásky.

Julie. A kdo ti prozradil, kde mě máš hledat?

Romeo. Srdce mě pohánělo tlukotem
a vedlo mě. Já mu jen půjčil oči.
Námořník nejsem, ale kdybys byla
daleko, kdesi za sedmero moří,
pro tebe, poklade, bych vyplul hned.

Julie. Škraboška noci zakrývá mi tvář,
že není vidět, jak se červenám
kvůli těm řečem, které's vyslechl.
Jak ráda bych se slušně upejpalá,
svá slova brala zpět, však sbohem, ctnosti.

Miluješ mě? Já vím, že řekneš ano,
a já ti uvěřím. I kdybys přísahal,
můžeš mi lhát. Prísahy milenců
prý budí smích. Romeo, miláčku,
po pravdě mi to pověz: máš mě rád?
A jestli myslíš, že jsem lehká kořist,
začnu se mračit, dělat naschvály,
svádět tě odmítáním. Ne, to nechci!
Monteku milý, jsem v tom po uši,
a tak se možná chovám, jak se nemá.
Jenomže, věř mi, budu stálejší
než ty, co lživě hrají netykavky.

Já vím, že jsem se měla držet zpátky,
ale tys vyslechl nedopatřením,
co k tobě cítím, tak mi, prosím, odpusť
to vyznání, které ti osvětlilo,
co bylo určeno jen černé noci.

Romeo. Přisahám, drahá, při nebeské luně,
jež stříbrem polévá koruny stromů –

Julie. Při luně nepřisáhej, Romeo.
Vrtkavý měsíc, den co den se mění,
tvá láska mohla by být stejně vratká.

Romeo. Tak při čem tedy?

Julie. Nepřisáhej vůbec,
a když už musíš, zaklínej se sebou,
vždyť ty jsi moje modla nejvyšší,

jen v tebe věřím.

Romeo. Kdybych někdy v srdci –

Julie. Ne, nepřisáhej! Jak tě zbožňuju,
to, co se dneska stalo, netěší mě.
Je to tak prudké, nerozumné, náhlé,
jak blesk z čistého nebe, který zmizí
dřív, než si řekneš: „Vida, blýská se.“
Dobrou noc, milý, snad to poupě lásky
dozraje časem v krásný květ, až příště
se potkáme. Dobrou noc, nejdražší.
Snad spánek nám vnese mír do duší.

Romeo. Julie, ty mě jen tak opustíš?

Julie. A co bys ještě ode mě dnes čekal?

Romeo. Vyznání, že mě taky miluješ.

Julie. To jsem ti dala, než sis o ně řekl,
i když bych teď ho měla ráda zpátky.

Romeo. Chceš ho vzít zpátky? Pročpak,
miláčku?

Julie. Jen abych ti ho mohla zase vrátit.
A přitom přeju si, čeho mám spoustu.

Je ve mně lásku jako vody v moři,
a stejně hluboké. Čím víc jí dám,
tím víc jí zbývá, však je nekonečná.
Volá Chůva (za scénou).

Někdo sem jde. Romeo, na shledanou. –
Už běžím, chůvo! – Milý Monteku,
jenom mě nezrad'. Počkej, ještě přijdu.
Odejde.

Romeo. Ach, noci, noci, požehnaná noci,
snad nebude to všechno pouze sen,
až příliš krásný, než aby byl pravdou.

Julie se vrací.

Julie. Tři slova, Romeo, a musím jít.
Jestli máš se mnou vážné úmysly
a chceš mě za ženu, pak mi dej zprávu
po tom, koho ti pošlu, kdy a kde
se bude konat sňatek. Vše, co mám,
ti k nohám položím a půjdu s tebou,
můj manželi a pane, na kraj světa.

Chůva (za scénou). Slečno!

Julie. Už jdu!
(*K Romeovi*) Však jestli mě jen
klameš,
snažně tě prosím –

Chůva (za scénou). Slečinko!

Julie. Už běžím!
– s tím žertem přestaň a mě zanech žalu.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

Scéna 3.

Cela otce Lorenzo.

Vystoupí otec Lorenzo s košíkem.

Lorenzo. Jitro se usmívá a noc už zbledla, východní mraky vrásní pruhy světla a tma jak pijan s popelavou tváří jde zahanbeně z cesty jasné záři. Než slunce otevře své oko vroucí a rosou osuší po nářcích noci, chci nasbírat si plný košík býlí léčivé moci i hroživé síly. Protože země, matka přírody, z toho, co pozře, nové porodí, rozličných tvarů, druhů, způsobů, co na zemi zas hledá potravu. V té různosti se skrývá řada ctností, v tom množství nejsou žádné zbytečnosti. Co blahodárné síly v sobě má květ nebo kámen, když je člověk zná. Na zemi totiž není nic tak zlého, co dobrem nemůže být pro druhého, a rovněž nic tak dobré tady není, co nemohlo by ve špatné se změnit. Řád v neřád mohou zvrátit okolnosti a nectnost někdy dopomůže k ctnosti.

Vystoupí Romeo.

Ten drobný kvíteček má sílu dvojí, jednu, co zabíjí, druhou, co hojí. Stačí si přivonět, a je ti dobře, kdo kousek okusí, vzápětí zemře. I člověk jako květ dva vládce hostí, první zve k lásce, druhý ke krutosti, a ten, v němž horší stránka převládne, usychat začne a pak uvaďne.

Romeo. Dobrého rána, otče.

Lorenzo. Pozdrav Pánbůh.

Kdo mě to zdraví takhle časné k ránu? Ach, synku, copak se ti honí v hlavě, žes postel opustil tak nedočkavě? Starcům je souzeno i v noci bdít, těm starosti a strasti kradou klid, však mladík, kterého nic netrápí, ten ulehne a rázem sladce spí. A tak bych řekl, že se něco stalo, když's toho naspal na dnešek tak málo. Anebo – teď jsem na to asi káp – náš Romeo dnes vůbec nešel spát!

Zítřka za tebou pošlu.

Romeo. Spáso moje –

Julie. Dobrou noc nastokrát.

Odejde.

Romeo. Stokrát je zlá, když nutí tě jít spát. Za milou jak žák ze školy jdeš lehce, od ní jak do školy se ti jít nechce.

Julie se objeví znovu nahoře.

Julie. Romeo! Uú! Jako sokolika bych si tě chtěla umět přivolat. Teď ale musím šeptat, hlídají mě. Jinak bych překřičela ozvěnu a ochraptěle opakovala dokola Romeo, Romeo, Romeo.

Romeo. Má duše na mě volala svým jménem! Jak nejněžnější hudba noci zní stříbřitě křehká slůvka milenců.

Julie. Romeo!

Romeo. Miláčku?

Julie. V kolik mám zítřka za tebou poslat?

Romeo. Nejpozději v devět.

Julie. Platí. Bude to pro mě celá věčnost. Nevzpomínám si, co jsem ti to chtěla.

Romeo. Nech mě tu stát, dokud si nevzpomeneš.

Julie. Radši si nevzpomenu, abys zůstal a připomínal mi, jak tě mám ráda.

Romeo. To budu ti rád připomínat pořád, až zapomenu na vše kromě tebe.

Julie. Je skoro ráno, měl bys odejít, nebo jen poodejít jako ptáček, kterého škodolibec pouští z dlaní na dva tři krůčky, s pouty na nohou, a hned ho jemnou nitkou strhne zpět v žárlivé bázni, aby neutekl.

Romeo. Chci být tvým ptáčkem!

Julie. Kéž bys, drahý, byl, však mohla bych tě láskou umačkat. Loučení je tak sladká chvíle stesku, že dobrou noc ti přát chci do rozbfesku.

Romeo. Ať mír tě provází. Měj hezké sny.

Odejde Julie.

Ty sny se budou mít, že s tebou spí. Teď musím hned za otcem Lorenzem, své štěstí šťastně dovést do konce.

Odejde.

Romeo. Nespal jsem, otče, ale ne svou vinou.

Lorenzo. Bože chraň! Snad jsi nespal s Rosalinou!

Romeo. S Rosalinou? Tu jsem snad kdysi chtěl, dávno jsem ale na ni zapomněl.

Lorenzo. To schvaluju ti. Kde jsi tedy byl?

Romeo. Řek bych to hned, kdybyste dovolil. Nepozván šel jsem na ples k nepříteli a náhle kdosi do srdce mě střelil – já ránu vrátil. Otče, leda vy a boží pomoc nás dva uzdraví. Svou prosbu vznáším jménem obou dvou, s láskou jsem ranil, a ne se zlobou.

Lorenzo. Jasněji, synu, řekni, oč ti běží, kdo mluví z cesty, domluví se stěží.

Romeo. Tak jasné říkám vám, že miluji Capuletovu dceru Julii, a ona mě má taky velmi ráda, což všechno dohromady od vás žádá dát nás dva dohromady svatým sňatkem. Jak se to stalo a s celým tím zmatkem seznámím vás až cestou. Slibte jen, že oddáte nás ještě dnešní den.

Lorenzo. Svatý Františku, to je ale změna! Tvá Rosalina už je zavržena?

A jaks ji zbožňoval! Ne vroucně v srdci, dnes podle oka milujete, chlapci. Proto jsi proudem ronil slané slzy, abys ji pustil k vodě takhle brzy? Nebo jsi chtěl tím pláčem nasolit odumřelý a vyvanulý cit?

Ještě jsou na nebi mraky tvých vzdechů, tvé úpění mi dosud hučí v uchu a na tváři sis umýt nestačil vymleté strouhy, kudy pláč se lil.

Tělo i duši dal bys Rosalině, a teď jsi bez sebe zas kvůli jiné? Jak praví mudrc: „Slabí muži jsou pro ženu zkázou, a ne oporou.“

Romeo. Vždyť Rosalinu jste mi vymlouval.

Lorenzo. Protože's bláznil, a ne miloval.

Romeo. Řek jste, ať pohřbím lásku k ní.

Lorenzo. A ty jsi tu starou pohřbil, novou pořídil si.

Romeo. Tuhle mi, otče, nehaňte, vždyť v ní má láska našla cíl i souznění.

Ta první nechtěla mě.

Lorenzo. Moudrá dáma, poznala, jak se mlátí prázdná sláma. Dobrá, ty třetídlo, pojď. Možná přeci to může pomoci aspoň v jedné věci. Ta stará zášť by díky tomu svazku snad mohla skončit a změnit se v lásku.

Romeo. Pospěšte si! Ať je to ještě dnes!

Lorenzo. Zvolna! Kdo spěchá, často klopýtne.

Odejdou.

Scéna 4.

Na ulici.

Vystoupí Mercuzio a Benvolio.

Mercuzio. Kde kruci může ten Romeo vězet? Došel v noci domů?

Benvolio. Ne, doma nespal. Jejich sluha to říkal.

Mercuzio. Že by mu ta krutě nedobytná bledule zvaná Rosalina vězela v hlavě tak, až z toho zcvoknul?

Benvolio. Tybalt, synovec Capuleta, poslal prý Romeovi tajně jistý dopis.

Mercuzio. Určitě vyzvání na souboj.

Benvolio. Myslíš si, že mu odpoví?

Mercuzio. Co by ne? Psát si troufá!

Benvolio. Ale troufne si taky na Tybalta? A dá mu co proto za tu vyzývavost?

Mercuzio. Chudáček Romeo, vždyť už je vlastně po něm – byl proboden černým okem té bledé ochechule, ucho má natrhle milostnou písní, srdce nabourané tupým šípem slepého Amora. S takovou troskou se má bít Tybalt?

Benvolio. Prosím tě! Kdo je Tybalt?

Mercuzio. Kotě, které si hraje na kocoura.

Nebezpečný sekáč a kavalír. Šermuje jako z not, ve správné výšce, v patřičném rytmu a skvělé dynamice. Á – dva – tři:

a máš ji v břiše. Ten by mohl kordem přiřívat knoflíky. Do soubojů je celý žhavý. Bije se dobře, bije se rád, a zabíjí ještě radši. To skvostné držení, ten dokonalý postoj, to parádní tuš!

Benvolio. Tu co?

Mercuzio. Nesnáším tyhle módní panáky, co se nakrucujou po jiných a neumějí promluvit, jak jim zobák narost.

„Ale, dušinko, ten famózní rapír, ten formát

W. Shakespeare, *Romeo a Julie* (př. Jiří Josek)

chlap,
ta fatálně frigidní flundra!“ Není to k uzoufání,
vidět, jak se nám tu množí ta cizácká havěť, ti
módemajstři, ti pardonnez-moi, co si tak
zasedli na nové móresy, že nejsou s to dřepnout
si na obyčejnou sesli, aby je
nebolel zadek. Ó la lá!

Vystoupí Romeo.

Benvolio. Romeo přišel. Romeo je tady.

Mercuzio. Pouze tělem. Ducha vypustil u své
drahé a teď je jako kapr na suchu. Sušená
tresko, ponoř se do víru poezie a zarýmuj si s
Petrarkou. Vždyť ta jeho Laura byla v
porovnání s tou tvojí kuchta – pravda, jemu to
zas líp rýmovalo –, Dídó z Kartága cuchta,
Kleopatra cikánka, Helena s Hérou coury a
kuběny, a i taková Thisbé navzdory svým
modrým očím vedle té tvojí nestojí za nic.
Siňor Romeo, bonjour, abychom vás pozdravili
podle vaší zvalchované fazóny. I když vy jste
vlastně Angličan.

Romeo. Dobré ráno, pánové. Co to povídáš? Jak
to že jsem Angličan?

Mercuzio. Žes nám včera tak po anglicku
zmizel.

Romeo. Omlouvám se, Mercuzio. Ale stalo se mi
něco úžasného a v takovém případě člověk
zapomene na slušnost.

Mercuzio. Zapomene na slušnost! Příznej se,
chlapče. Cos dělal neslušného?

Romeo. Chtěl jsem říct na zdvořilost.

Mercuzio. Zdvořilostmi to začíná, neslušnostmi
končí.

Romeo. To byl slušný postřeh, ale neslušná
narážka.

Mercuzio. Tys ji postřeh?

Romeo. Ovšem.

Mercuzio. Výborně!

Romeo. Ze slušnosti, protože jinak mi nestojí za
řeč.

Mercuzio. Tos mě ťal, ale jestli ti stojí jenom ze
slušnosti a jinak nestojí za řeč, pak stůj co stůj
daleko nedoješ, ale aspoň nenarazíš.

Romeo. Narazím. Až ti jednu vrazím a srazím ti
hřebínek.

Mercuzio. Benvolio, pomoc! Romeo mě
duchaplnostmi uklová.

Romeo. Sám sis nadrobil, tak zavři zobák.

Mercuzio. Ty ses nějak rozkohoutil. Nebyl jsi za
nějakou slepičkou, že si tak vyskakuješ? Na mě
si ale nevyskakuj a padej do kurníku i s tou
svou drůbeží, než ti pochroumám brka!

Romeo. Jen žádnou zbrklou, aby sis sám
nepochroumal brk. Nejspíš na nějaké husičce,
jak tě znám.

Mercuzio. My dva jsme spolu husy nepásli. Nač
ta kousavost?

Romeo. Copak to není krása, taková husička k
nakousnutí?

Mercuzio. No tohle! Takové šťavnaté řeči!

Romeo. Ta prsíčka a stehýnka, až se sliny
sbíhají.

Mercuzio. Koukám, mládenče, že máš dneska
opravdu obzvlášť pikantní chutě.

Romeo. To víš, někdo má chutě, jiný se zmůže
jenom na nechutnosti.

Mercuzio. To je jiná řeč, Romeo, než ta tvoje
milostná hatmatilka. Konečně se s tebou dá
mluvit. Zase jsi starý Romeo, co se ducha a
přirozenosti týká. Neboť, chlapče, láska je jako
bezduchý šilenec, jenž se svou zbytnělou
přirozeností běhá sem a tam a hledá skulinku,
otvor či díru –

Benvolio. Dost už, dost!

Mercuzio. Chceš mě přerušit v nejlepším?

Benvolio. Dostal ses k jádru věci a dál bys to
jenom protahoval.

Mercuzio. Kdepak, zůstal jsem pouze na
povrchu toho problému. Víc do hloubky jsem
se pouštět nechtěl, abych nezabřed.

Vystoupí Chůva a sluha Petr.

Romeo. Plachetnice na obzoru, a v plné parádě.

Mercuzio. A za ní škuner.

Chůva. Petře!

Petr. Co zas?

Chůva. Vějíř, Petře!

Mercuzio. Jen jí ho dej, Petře. Bude hezčí, až ji
nebude vidět.

Chůva. Dobré ráno, pánové.

Mercuzio. Dobré odpoledne, krasavice.

Chůva. Už bylo poledne?

Mercuzio. Zajisté, paní. Ta nestydatá rafika už
přefikla ciferník vejpu.

Chůva. Ale no tak! Co vy jste za kujóna?

Romeo. Vážená paní, to je člověk, kterého
Stvořitel nestvořil k obrazu svému, ale
zpotvořil pod obraz.

Chůva. Moc trefně jste to řekl. „Nestvořil, ale
zpotvořil.“ Pánové, může mi někdo z vás
prozradit, kde bych našla mladého pana
Romea?

Romeo. Prozradit vám to můžu, ale než vy ho
najdete, mladý pan Romeo už zdaleka nebude
tak mladý. Já jsem nejmladší toho jména, když
už na lepší nezbylo.

Chůva. To je hezké.

Mercuzio. Čím hezčí, tím horší, moudrá dámo.
Svatá pravda. Svatá pravda.

Chůva (*k Romeovi*). Jestli jste to vy, mám pro
vás jistou důvěrnost, pane.

Benvolio. Pozor, pozor, aby z toho nebyly
důvěrnosti.

Mercuzio. Smilstvo! Smilstvo! Smilstvo! Čuchy,
čuchy! Ha!

Romeo. Co větríš, pse?

Mercuzio. Nic než kost. Která už je tak stará a
plesnivá, že nestojí ani za psí štek.

Odchází a zpívá.

Pes našel kost,

hned zvedl chvost

a pyšně si ho nes,

však že tu kost

žrala plesnivost,

chuť přešla a chvost kles.

Romeo, dneska obědváme u vás, tak doufám, že
přijdeš domů.

Romeo. Jdu hned za vámi.

Mercuzio. Sbohem, starobylá dámo, sbohem.

(Zpívá) Dáma! Dámy! Nedá mi!

Odejdou Mercuzio a Benvolio.

Chůva. Prosím vás, pane, co to bylo za klacka
nevycválaného, tohleto.

Romeo. Tenhle pán, chůvo, se moc rád
poslouchá, a když začne žvanit, za minutu toho
namele víc než jiní za měsíc.

Chůva. Se mnou ať si nezačíná. Já bych mu
ukázala, zač je toho loket, i kdyby jich bylo
dvacet takových – a stejných pořežů. Sjela
bych je raz dva, a když ne, najdu si zastání
jinde. Hulvát jeden. Jsem snad nějaká jeho hej

nebo počkej, aby si na mě takhle dovoloval? (*K
Petrovi*) A ty tady stojíš a koukáš, jak si na mě
kdejaký halama vyskakuje.

Petr. Nevším jsem si, že by si na vás někdo
vyskočil. To bych hned tasil a šel do toho hlava
nehlava, protože já vím, co se sluší, když je
pranice na dohled a právo na můj straně.

Chůva. Můj ty bože, ještě se celá třesu, jak mě
rozčilil. Pacholek jeden zatracenej. (*K
Romeovi*) Na slovíčko, mladý pane. Jak vám
povídám, naše slečinka mě za váma posílá, ale
co mám vyřídit, to vám nepovím, jen to vám
řeknu, že jestli ji chcete vyvíst aprílem, jak se
říká, byla by to od vás moc a moc ošklivá věc,
poněvadž, jáku, slečinka je ještě mladinká, a
vůbec, klatat takové mladé slečny je ohavnost,
a ji zvlášť.

Romeo. Drahá chůvo, vyříd' své paní můj
nejvroucnější pozdrav. Ber v potaz mou čest,
jestli –

Chůva. Vy jste zlatý člověk, to se pozná. Já to
slečně vyřídím. Můj bože, ta bude mít radost.

Romeo. A co jí vyřídíš, chůvo? Vždyť ty mě ale
vůbec neposloucháš.

Chůva. Řeknu jí, že může brát v potaz vaši čest,
což je, jak já to vidím, tuze šaramantní
odpověď.

Romeo. Popros ji,
ať vymyslí, jak dneska odpoledne
přijít do cely otce Lorenza,
kde stane se mou ženou. Tumáš od cesty.

Chůva. Ach, kdepak, pane, v žádném případě.

Romeo. Jen si to vezmi. *Dá Chůvě peníze.*

Chůva. Říkal jste dneska? Určitě tam přijde.

Romeo. Ty zatím počkej u zdi za klášterem.

Do hodiny tam pošlu sluhu, který
ti přinese z lan upletený žebřík.

Ten vynese mě tajně téhle noci
na samý vrchol štěstí. Na shledanou.
A nezdáť nás. Štědře tě odměním.

Své paní vyříd', že ji vroucně zdravím.

Chůva. Pámbu vám požehnej. Helejte, pane –

Romeo. Co ještě, drahá chůvo?

Chůva. Umí váš sluha mlčet? To se ví:
jen kdo nic neví, ten nic nepoví.

Romeo. Je spolehlivý jako moje dýka.

Chůva. Já jen, pane, že slečinka je andílek. Ach

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

bože. Co ta se nažvatlala, když byla ještě škvrně. Víte, že tady ve městě je jistý pan hrabě Paris, co by oblíz všechny prsty, kdyby ji dostal? Ale ona? Radši by viděla ropuchu, jak vám to říkám, ropuchu než jeho. Občas ji škádlívám, že je pan hrabě větší fešák, než ráčíte být vy, ale to ona vám hned zbledne, že by se v ní krve nedořezal. Helejte, nezačíná „rozmarýna“ a „Romeo“ na stejné písmeno?

Romeo. Jistě, chůvo, začíná na „er“.

Chůva. Brr! To je jako pro psa. Děláte si legraci? „Er“ je spíš – Ne, určitě to začíná hezším písmenem, když na vás a na tu rozmarýnu složila už tolik hezkých veršovánek, že by vám srdíčko zaplesalo.

Romeo. Vyříd' jí můj nejvroucnější pozdrav.

Chůva. A třeba tisíc, pane. Petře!

Petr. Co zas?

Chůva (*dá Petrovi vějíř*). Jdem domů. Pojď a neloudej se!

Odejdou, jedněmi dveřmi Petr a Chůva, druhými Romeo.

Scéna 5.

V zahradě Capuletů.

Vystoupí Julie.

Julie. Už v devět chůva odešla a řekla, že za půl hodinky se vrátí. Že by ho nenašla? Ba ne. Ta se spíš loudá! Kéž bych tak měla za poslíčka lásky myšlenky, rychlejší než požár slunce, vyhánějící šero z údolí!

Však proto Venuše, bohyně lásky, zapřáhá do kočáru hrdličky.

Proto má Amor křídla. Slunce už je na nejvyšším bodě dnešní pouti, a ona nikde. Tři hodiny čekám.

Mít trochu citu, kapku mladé krve, pak poletovala by jako míč, ode mě pink! s poselstvím k milému, a zase zpět.

Však staří často tropí naschvály, jsou neduživí, bledí, pomalí.

Vystoupí Chůva a Petr.

Už jde, můj bože! Chůvo, co se děje?

Našla jsi ho? Pošli pryč toho chlapa.

Chůva. Jdi, Petře, čekej u vrat.

Odejde Petr.

Julie. Má zlatá chůvo. Bože, ty se mračíš!

I smutné zprávy lze říct vesele, a jestli budou dobré, proč chceš kalit to čiré štěstí zachmuřenou tvář?

Chůva. Jsem unavená, nech mě vydechnout.

V kloubech mě píchá! Takováhle štrapác!

Julie. Vem si mé klouby a řekni, co víš. Prosím tě, chůvičko, tak povídej.

Chůva. Nespěchej na mě! Musí to být hned? Vždyť ještě sotva dechu popadám.

Julie. Jak to že popadáš, když ho máš dost, abys mi řekla, že ho popadáš? Bylo by rychlejší tu zprávu říct než vysvětlovat, proč ji neříkáš.

Pověz, je dobrá, nebo špatná? Mluv!

To ostatní si nech až na potom.

Netrap mě, chůvo: dobrá, nebo špatná?

Chůva. Kams dala oči, děvenko, že sis vybrala zrovna tohohle? Romea! Bože můj! I když obličejíček má on náramnej, zato nohy – jaksepatří, ale pokud jde o ruce, svaly a vůbec figuru, škoda mluvit – v tom se mu žádný nevyrovná. Moc velký kavalír to teda není, ale namouvěru milounký je jako beránek. Máš, děvče, co jsi chtěla. Už byl oběd?

Julie. Ne, nebyl. Chůvo, tohle všechno vím. Pověz mi, říkal něco o svatbě?

Chůva. Bože, ta hlava! Bolí jako střep. Jako by se mi chtěla rozskočit. A kříž mě bere. V kyčlích mě to dloubá. Ty nemáš srdce, že mě takhle honíš. Přisahám, že to bude moje smrt.

Julie. Mrzí mě, věř mi, jestli je ti špatně. Chůvičko zlatá, co ti řek můj milý?

Chůva. Tvůj milý, anžto je to člověk zdvořilý a čestný a laskavý a fešák a vůbec samá ctnost, řek – Kde je tvá matka?

Julie. Kde je má matka? Kde by byla? Uvnitř. Prosím tě, chůvo, co to zase plácáš? „Tvůj milý je samá ctnost a řek, kde je tvá matka.“

Chůva. No a co má být?

Panenko skákavá. Snad nehoří!

A to mám za všecku svou námahu?

Příště si můžeš dělat posla sama.

Julie. Netrap mě už! Co řekl Romeo?

Chůva. Máš dovolíno jít dnes ke zpovědi?

Julie. Ano.

Chůva. Tak rychle pospěš k otci Lorenzovi.

Tvůj milý už je tuze nedočkavý

udělat z tebe ženu. Celá zrudla!

Ještě se, holka, snadno červenáš.

Tak honem do kostela, a já zatím přinesu žebřík, po kterém tvůj muž se v noci vkrade ukradnout ti věnec.

Jak já se pachtím pro tvé potěšení, však ty se nahekáš dost po setmění.

Jdem, já na oběd – a ty za tím svým.

Julie. Sbohem, chůvičko, letím za štěstím.

Odejdou (každá jinam).

Scéna 6.

Cela otce Lorenzo.

Vystoupí otec Lorenzo a Romeo.

Lorenzo. Kéž nebe hledí vlídně na ten skutek a neoplatí nám ho brzy žalem.

Romeo. Amen. Však žádný žal už nesvede převážit radost, kterou dává mi jediná minutka, při níž ji vidím. Posvátným svazkem sepněte nám ruce, pak ať si přijde nenasytná smrt. Kéž se jen stane mou, nic víc už nechci!

Lorenzo. Tak prudké vášně hrozí ztroskotáním, v největším vzletu zprudka končívají, jako když střelný prach a oheň vzplanou v ničivém polibku. Čím sladší med, tím rychleji svou chuť kazí chuť, a proto žij a miluj rozumně, kdo příliš pospíchá, nic nestihne.

Vystoupí Julie.

Slečna už jde. Tak zlehka našlapuje, že neobrousí nohou tvrdou zemi.

Zamilovaný může osedlat si hebounké pápěří babího léta a nespadne, tak povznáší ho marnost.

Julie. Důstojný otče, přeji dobrý večer.

Lorenzo. Romeo popřeje ti za nás za oba. *Romeo ji políbí.*

Julie. Pak já si přeji vrátit mu to přání. *Políbí ho.*

Romeo. Julie, máš-li radost jako já, a umíš-li to lépe vyjádřit, pak napoj vzduch svým přelahným hlasem

a tvoje slova jako fanfára ať ohlásí to neskonale štěstí, které nás, milovaná, spolu čeká.

Julie. To, co je bohatší, než se dá popsat, netřeba ještě přikrašlovat slovy. Jen chudák změří svoje bohatství. Suma mé lásky je tak nekonečná, že bych se nikdy nedopočítala.

Lorenzo. Tak dost už! Pojďte! Ať to skončíme. Vás nechat o samotě radno není, dokud vám nebe nedá povolení. *Odejdou.*

JEDNÁNÍ III.

Scéna 1.

Na náměstí.

Vystoupí Mercuzio, jeho Páže, Benvolio a sloužící.

Benvolio. Prosím tě, Mercuzio, pojďme pryč.

Je horko, Capuleti se tu rojí, padnem jim do rány a bude zle.

V tom vedru se člověku vaří krev.

Mercuzio. Ty mi připadáš jako ten chlápek, co přijde do krčmy, mrskne kord na stůl a povídá: „Teď jseš mi, kamaráde, zbytečnej!“ a po druhé sklence tím kordem nekamarádsky a naprosto zbytečně probodne krčmáře.

Benvolio. Takový že ti připadám?

Mercuzio. Jen se nedělej. Vaří se to v tobě jako v každém horkokrevném Italovi, kterého ledva popíchneš, hned se naštve, a ledva se naštve, hned chce někoho propíchnout.

Benvolio. To mluvíš o mně?

Mercuzio. Jo. Kdyby byli dva takoví, jako jsi ty, brzy nezbude ani jeden, poněvadž se navzájem pobijou. Známe tě, chlapče. Ty by ses klidně porval s každým jenom proto, že má na bradě o vous míň nebo víc. Někdo chudák zašilhá, a už mu ji natáhneš, že se po tobě, zmetek, křivě podíval. Jiného by to nenapadlo. Ale jak je vajíčko plné žlutku, ty jsi zas plný žluče a bil by ses hlava nehlava, i když je ta tvá prožluklá kotrba ze samého bití na hniličku. S jedním ses poštěkal, že si odkašlal na ulici a vzbudil tvého psa, co se hrál na slunci. Nestříhl jsi tuhle facku tomu krejčímu, že ti nestříhl fazónu podle sezóny? A jak ses obul do ševce, že ti

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

dal do nových bot staré tkaničky, a tudíž si z tebe utahuje. Ty mě chceš uklidňovat?

Benvolio. Kdybych já byl tak žhavý do pranic jako ty, vsadím se, že na tomhle světě přežiju nanejvýš hodinu a čtvrt.

Mercuzio. Nanejvýš? Nic nevíš! Víš?
Vystoupí Tybalt, Petruccio a další.

Benvolio. Á, na mou věru, jdou sem Capuleti.

Mercuzio. Á, na mou mařenu, no a co?

Tybalt (*k Petrucciovi a ostatním*). Držte se při mně, promluví si s nimi. –

Pánové, dobrý večer, na slovíčko.

Mercuzio. Pro nás dva je jedno slovíčko málo.

Přidejte něco – slovíčko a ránu.

Tybalt. Pokud mi, pane, zavdáte příčinu, nebudu se zdráhat.

Mercuzio. Nezdráhejte se, pane, zavdat si i bez příčiny.

Tybalt. Mercuzio, vy často doprovázíte Romea, že?

Mercuzio. Doprovázím? A na co? Na basu? Chcete z nás dělat šumaře? Abychom vám nezahráli na žebra. (*Poklepává si na kord*) Tímhle tím šmytce! To byste se natancoval! Taková drzost! Doprovázím!

Benvolio. Pánové, jsme tu na veřejném místě. Buďto si jděte někam do ústraní vyříkat všechny nesrovnalosti, nebo se rozejděte. Jste všem na očích.

Mercuzio. Když mají oči, ať se koukají. Pro jejich krásné oči se mám klidit?

Vystoupí Romeo.

Tybalt. Od vás nic nechci. Tamhle ten mi patří.

Mercuzio. Ať visím, jestli nosí vaši livrje.

Však když ho jaksepatří vyzvete, nandá vám, co vám patří, pane Kocour.

Tybalt. Nejhlavnější, co ti můžu říct, je tohle, Romeo. Jsi sprostý lump.

Romeo. Mám důvod, Tybalte, tě milovat, a proto ponechávám bez trestu tvou urážku. Já nejsem lump. Buď sbohem. Vůbec mě neznáš. Radši odejdu.

Tybalt. Chlapečku, tímhle neodčiniš svou urážku vůči mně. Teď tas a garde!

Romeo. Mýlíš se, nikdy jsem ti neublížil.

Já tě mám raději, než můžeš tušit, dokud se nedozvíš, proč tě mám rád.

A proto, Capulete, jehož jména si vážím jako svého, uklidni se.

Mercuzio (*tasí*). Tak zbaběle se před ním ponížovat!

Alla stoccata, to ti neprojde.

Tybalte, kocourku, vytáhni drápek.

Tybalt. Co ty ode mě zase chceš?

Mercuzio. Jeden z tvých devíti životů, macku, abych z tebe konečně vypráskal tu kočičinu. A jestli to nepomůže, přijdu si pro dalších osm a vymlátím je z tebe. Popadni kord za uši a ven s ním z futrálu. Tak dělej, dělej, pospěš si, než vytahám za uši já tebe.

Tybalt (*tasí*). Jsem připraven.

Romeo. Prosím tě, Mercuzio, nechte toho.

Mercuzio (*k Tybaltovi*). Ukažte, pane, svoje passato.
Šermují.

Romeo (*tasí*). Tas, Benvolio, rozrazíme je. Pánové, nechte toho! Prosím vás!

Tybalte, Mercuzio! Vévoda

výslovně zakázal tyhle ty rvačky.

Tybalte! Mercuzio!

Romeo skočí mezi ně a srazí jim kordy, Tybalt Romeovi pod rukou zraní Mercuzia.

Odejdou Tybalt, Petruccio a jejich společníci.

Mercuzio. Dostal jsem ji.

Mor na ty vaše rody! Už je po mně.

A on si klidně utek.

Benvolio. Ty jsi raněn?

Mercuzio. Je to jen škrábnutí, mně ale stačí.

Kde je můj sluha? Mazej pro felčara!

Odejde Páže.

Romeo. Jen odvahu. Ta rána není velká.

Mercuzio. Hluboká jak studna není, ani široká jak dveře do kostela, ale poslouží mi docela dobře. Až za mnou zítra přijdeš, budu zatraceně chladný společník. Na tomhle světě už mám dohráno. Mor na ty vaše rody! Ten pes, ta krysa kočkovitá, takhle hluboko zatnouť drápek. Pazneht! Bídák! Lump, co šermuje podle násobilky. Proč jsi kruci mezi nás lez? Dostal jsem ji pod tvoji rukou.

Romeo. Myslel jsem to dobře.

Mercuzio. Benvolio, pomoz mi někam dovnitř,

nebo tu zhebnu. Mor na vaše rody!

Žrádlo pro červy ze mne udělaly!

Tohle je konec! Mor na vaše rody!

Odejdou všichni až na Romea.

Romeo. Mercuzio, vévodův příbuzný a můj nejlepší přítel, na smrt zraněn mou vinou, že chtěl ztrestat Tybalta, který mě urazil – Tybalta, který je sotva hodinu mým bratrem. Julie, tvá láska ze mne dělá slabocha a v jejím žáru změkla ocel cti.

Vrací se Benvolio.

Benvolio. Romeo, Romeo, Mercuzio je mrtev.

Ta vzletná duše příliš pospíchala

dát zemi sbohem a už stoupá k nebi.

Romeo. Ten černý dnešek další hrůzy věští a přivede nás všechny do neštěstí.

Vrací se Tybalt.

Benvolio. Tybalt se vrací a je pořád v ráži.

Romeo. Vítězný, živý, už mu nepřekáží zabitý Mercuzio. Sbohem, smířlivosti, teď ze mě bude mluvit zuřivost.

Tybalte, vem si zpátky toho lumpa, vracím ti ho! Mercuziova duše se vznášá kousek nad námi a čeká na tebe, že ji doprovodíš. Buď ty, nebo já, či oba půjdem za ním.

Tybalt. Býval tvůj kumpán tady, proč bys nešel za ním i tam!

Romeo. To by ses musel snažit.

Šermují. Tybalt je raněn, padne a zemře.

Benvolio. Romeo, uteč! Honem, ať jsi pryč!

Táhnou sem lidé. Tybalta jsi zabil.

Nestůj a nekoukej! Jestli tě chytanou,

vévoda tě dá popravit. Jdi pryč!

Romeo. Jsem pro smích osudu.

Benvolio. Proč ještě nejdeš?

Odejde Romeo.

Vystoupí Strážný a měšťané.

Strážný. Kam zmizel ten, co zabil Mercuzia?

Tybalt, ten vrah, kdepak se schovává?

Benvolio. Zde leží Tybalt!

Strážný (*k Tybaltovi*). Vstaňte, pane!

Jménem

vévody zatýkám vás. Vaši zbraň.

Vystoupí Vévoda, Montek, Capulet, jejich manželky a další.

Vévoda. Kde jsou ti lotři, co spor začali?

Benvolio. Já vám snad můžu popsat, Výsosti,

jak přihodilo se to neštěstí.

Ten, co tu leží, oběť Romea,

je vrahem vašeho Mercuzia.

Capuletová. Synovec Tybalt. Mého bratra syn!

Vévodo, muži, za ten strašný čin

chci odplatu. A proto po právu

žádám krev za krev, hlavu za hlavu.

Ach, synovče!

Vévoda. Benvolio! Kdo začal?

Benvolio. Tybalt, jehož pak zabil Romeo.

Romeo se ho snažil uchlácholit, zlobu mu vymlouval a zaklínal se vašimi slovy. A to všechno mírně, pokorně, s klidnou myslí, ale marně. Sveřepost nechtěla se obměkčit a Tybalt, ke vši smířlivosti hluchý, zamířil ostří na Mercuzia, který mu na zlost odpovídal zlostí. S bojovým úsměškem chladivou smrt odrážel jednou, vracel druhou rukou, zatímco Tybalt zdatně kontroval. Pak Romeo se na ně rozkřikl: „Od sebe, přátelé,“ a než to dořek, byl mezi nimi a svou rukou hbitě jim srážel zbraně. Jenže vztekly Tybalt pod jeho paži probod zákeřně chrabrého Mercuzia, načež utek.

Však za chvíli se opět objevil a Romeo, nyní už pomstychtivě, se na něj vrhl jako blesk a Tybalt, dřív než jsem mohl zasáhnout, byl mrtev. Romeo potom utek. Tak to bylo, a jestli lžu, ať umře Benvolio.

Capuletová. To chcete věřit těmhle výmyslům?

Je zaujatý, patří k Montekům.

Bylo jich na něj dvacet. Přepadli ho.

Nejméně dvacet, dvacet na jednoho!

Chci spravedlnost. Za smrt Tybaltovu ať Romeo je poslán na popravu.

Vévoda. Romeo zabil jeho, Mercuzia on.

Koho mám nyní pohnat před zákon?

Montek. Romea ne. Byl Mercuziův druh.

Svou chybou napravit zákonný dluh Tybalta ztrestat.

Vévoda. A já za ten čin

ho trestám okamžitým vyhnáním.

Na váš spor doplatil jsem nyní sám.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

Má vlastní krev splatila krutou daň.
Mou ztrátu ale opláčete vy,
já budu chtít ten účet zapravit.
Nesnažte se jít na mě s přemlouváním.
Prosby a nářky pranic nezachrání.
Ať Romeo se rychle klidí z města!
Dopadnou-li ho, bude smrtí ztrestán.
To tělo pryč a vězte jednou provždy,
kdo chrání vraha, chystá další vraždy.
Odejdou a odnášejí tělo.

Scéna 2.

V domě Capuletů.

Vystoupí Julie.

Julie. Cválejte k západu, ohniví hřebci,
a odvezte svůj zlatý kočár slunce.
Kdybych tak mohla popohnat vás bičem
za černá vrata podmračené noci.
Milostná noci, stáhni oponu,
ať žádné cizí oči nevidí,
jak Romeo mi skočí do náručí.
K lásce si milující posvítí
svou vlastní krásou. Je-li láska slepá,
nejlíp jí sluší noc. Přijď, ctnostná noci,
ty paní ve smutku, přijď, nauč mě
vítězně podlehnout v tom zápase,
v němž utkává se dvojí nevinnost.
Ruměnce, jež mi hoří ve tvářích,
skryj černou plentou, dokud plachá láska
se neosmělí najít samu sebe.
Přijď, noci! Přijď, Romeo, světlo noci!
Ty, který zazáříš jak bílý sníh
na černých křídlech noci havraní.
Přijď, něžná noci milování, přijď,
a dej mi Romea. Až budu mrtvá,
vem si ho zpět a jako hvězdný prach
ho rozptyl po nebi. Nebe tak zkrásní,
že celý svět si zamiluje noc
a přestane se kořit pompě slunce.
Už koupila jsem pro svou lásku dům,
a nikdo v něm. I já jsem prodaná,
však neobývaná. Den se mi vleče
jak malé holce večer před slavností,
když prohlíží si svoje nové šaty,
které si nesmí obléct. Už jde chůva
Vystoupí Chůva s provazovým žebříkem.
a nese zprávy. Božsky výřečný

je každý, kdo jen řekne „Romeo“.
Chůvo, tak co je? Co to neseš? Žebřík
od Romea?

Chůva. Ach, ano, nesu žebřík.

Julie. Proč naříkáš? Proč lomiš rukama?

Chůva. To neštěstí! Je mrtvý! Mrtvý! Mrtvý!

Děvenko zlatá! To je nadělení!

Ta hrůza! Zabitý je! Mrtvý! Mrtvý!

Julie. Může být Bůh tak krutý?

Chůva. Copak Bůh!

Bůh za to nemůže. To Romeo!

Romeo! Kdo by to řek? Romeo!

Julie. Prokristapána, proč mě takhle týráš?

Taková muka patří do pekel.

Je Romeo sám vinen vlastní smrtí?

Řekni, že je, a jen to slůvko zmrází

mi v žilách krev, jak by mě uštlk had.

Je mrtev? Není? Jestli řekneš „je“,

já nechci být, to „je“ mě zabije.

Je mrtev? Řekni: je, anebo není?

V těch slovech je můj hrob, či narození.

Chůva. Viděla jsem tu ránu. Chraň mě pánbůh!

Na vlastní oči. Tady na prsou.

Hrozivý pohled, jak tam chudák ležel,

bílý jak stěna, krví zalitý,

takové krve, až to se mnou seklo.

Julie. Zastav se, srdce, už nemáš kam spěchat,

sklapněte, víčka, víko od rakve,

mé tělo, vrať se zemi, změň se v prach,

až s milým odnesou mě na marách.

Chůva. Tybalte! Tybalte! Můj zlatý chlapče!

Takový to byl kavalír a světák!

Kdo by to řek, že pro něj budu plakat?

Julie. Proč do mě bije ta smršť ze dvou stran?

Romeo mrtev? A Tybalt je zabit?

Nejdražší bratranec a dražší muž?

Zadujte, trouby! Nastal soudný den,

vždyť vylidnil se svět, když ti dva nejsou.

Chůva. Tybalt je mrtev, Romeo je vyhnán,

vyhoštěn, že nám zabil Tybalta.

Julie. Romeo zavinil smrt Tybalta?

Chůva. Zabil ho. Zabil. Jak ti říkám, zabil.

Julie. Ty zmijí srdce pod půvabnou maskou!

Našel si někdy netvor hezčí skryš?

Líbezný lotře, bídný andílku,

vrkavý havrane, zvlčilé jehně,

jak hnusný rub má tvoje skvostná líc!

Jsi pravý opak toho, čím se zdáš.
Zlotřilý svěťce! Úctyhodný vrahu!
Příroda musela tě zplodit v pekle,
že obalila černou duši d'ábla
tak božsky dokonalým pouzdrém těla.
Jak může kniha plná proradnosti
mít takhle vzácnou vazbu? A proč klam
se usadil v tak skvostném paláci?

Chůva. Kdepak, mužským se nedá věřit. Kouska
ctí

nemají v těle. Klamou, podvádějí.

Petře, kde jsi? Podej mi kořalku.

To věčné soužení mi krade léta.

Hanba mu, Romeovi!

Julie. Kéž ti jazyk uschne
za tahle slova! Není hanebník.

Před ním se hanba zahanbeně krčí

a stud jí nedá přijít na oči

tomu, v němž sídlí veškerá čest světa.

A já ho tak zavile ostouzela!

Chůva. Vrah tvého bratrance! Chceš ho snad
chválit?

Julie. A mám ho hanět, když je to můj manžel?

Kdo, muži, zvedne tvoje jméno z prachu,

když, tři hodiny vdaná, po něm šlapu?

Pročs mi, ty zlý, však zabil bratrance?

Zlý bratranec mi mohl zabít muže.

Tak zpátky, slzy, do svých zřítelnic.

Ty kapky kanou žalu na oltář,

když spíš by radost měla smáčet tvář.

Můj manžel žije, i když moh být zabit

Tybaltem, jenž byl zabit, aby mně

nezabil muže. Tak proč naříkám?

Protože kromě slov: „Tybalt je mrtev“,

tu padla ještě horší. Kéž bych svedla

je z mysli vypudit. Straší mě tam,

jak černé skutky straší kajícíka.

„Tybalt je mrtev, Romeo je vyhnán!“

Jediné slovo „vyhnán“ zabilo by

tisíce Tybaltů. Což jeho smrt

už sama není vrchol neštěstí?

A jestli neštěstí a zkáza nikdy

nechodí samy, ale často rády

se hrnou v houfu, proč zemřel jen Tybalt?

Proč ne i otec, matka, oba dva?

I takový žal člověk unese.

Jenže když k ráně, že je Tybalt mrtev,

zaduní salva: „Romeo je vyhnán“,
to jak by otec, matka, Romeo,
Julie, Tybalt – všechno zemřelo.
„Vyhnán!“ V tom slově zní smrt bez hranic,
nezměrná bolest, nevýslovné nic.
Kdepak je, chůvo, moje matka s otcem?
Chůva. Pláčou a naříkají nad synovcem.
Nechceš jít za nimi? Já půjdu s tebou.

Julie. Slzy mu kropí do ran? Až s tím skončí,
bez konce budou plakat moje oči!

Ten žebřík nechci. Jdi, odnes ho zpátky.

Romea vyhnali, pro nás je krátký.

Po něm se měl k své ženě vyšplhat,

však smrt dnes bude s vdanou pannou spát.

Chůvo, dnes naplní se manželství,

ne muž, smrt vezme si mě panenství.

Chůva. Běž do ložnice. Romea ti najdu,
aby tě přišel utěšit. Vím o něm.

Běžel se schovat k otci Lorenzovi.

Neboj se, budeš ho tu v noci mít.

Julie. Chůvo, ten prstýnek dej manželovi
a vzkaz mu, ať se přijde rozloučit.

Odejdou (každá jinam).

Scéna 3.

Cela otce Lorenza.

Vystoupí otec Lorenzo.

Lorenzo. Romeo! Kde jsi? Pojď sem, bázlivče.

Smůla ti, nešťastníku, nadbíhá

a pohroma je tvoje věrná družka.

Vystoupí Romeo.

Romeo. Otče, tak jak rozhodl vévoda?

Jakýpak žal se ke mně vtírá, abych

mu dělal společnost?

Lorenzo. Opravdu smutné
tě, milý synu, čeká navštívení.

Vévoda vyřkl nad tebou svůj trest.

Romeo. Určitě mě odsoudil k trestu smrti.

Lorenzo. Podstatně shovívavěji tě trestá.

Ne smrtí, ale pouhým vyhnanstvím.

Romeo. Vyhnanstvím? Ne. Řekněte radši
„smrtí“!

Pro mě je vyhnanství až příliš kruté.

Horší než smrt. „Vyhnanství“ neříkejte!

Lorenzo. Jsi pouze vyhoštěný z Verony.

Svět je dost široký, tak nevěš hlavu.

Romeo. Svět končí před branami Verony.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

Za nimi je jen očištec a peklo.
Jsem tudíž vyhoštěný ze světa,
a vyhoštěný ze světa je mrtvý.
Tím jediným slovíčkem „vyhoštěn“
mě stínáte jak zlatou sekerou
a vysmíváte se mi při té vraždě.

Lorenzo. Rouháš se, nevděčníku! To, cos
proved,
se trestá smrtí, ale vévoda,
snad z náklonnosti k tobě, sklonil zákon
a černý ortel změnil ve vyhnanství.
Nechápeš, jaká je to vzácná milost?

Romeo. To není milost! To jsou muka! Nebe
je tam, kde Julie, kde každý pes,
kde každá kočka, myš, kdejaké nic
se může na ni dívat po libosti.
Romeo ale ne! I hnusné mouchy
mají víc uznání, víc vážnosti
než Romeo. Ty smějí usednout
na bílou paži božské Julie,
ze rtů jí krást svátosti polibků,
z panenských, cudných rtů, které se rdí
za hřích, že samy sebe líbají.
Romeo nesmí nic. Je vyhoštěn.
I moucha smí, co mně se upírá,
je svobodná, a já jsem vyhoštěn.
Potom že vyhoštění není smrt!
Nemáte pro mě jed anebo dýku
či jiný méně krutý nástroj smrti
než slova „vyhoštěn“ a „vyhnanství“?
Prokletci v pekle, otče, kvilejí
těmito slovy. Copak máte srdce,
vy, zpovědník a kněz, jenž za hříchy
udílí rozhřešení, vy, můj přítel,
mě umořit tím slovem „vyhoštěn“?

Lorenzo. Přestaň už bláznit! Pusť mě ke slovu!

Romeo. K jakému slovu? Že jsem vyhoštěn?

Lorenzo. Obrnit chci tě před zoufalstvím. Dát ti
nahlédnout do studnice moudrosti,
jež utěší, i když jsi vyhoštěn.

Romeo. Zas „vyhoštěn“! Nechte si svoji
moudrost!
Moudrost mi nevrátí mou Julii,
nezruší ortel, nepřenese město,
ničemu nepomůže. Radši mlčte!

Lorenzo. K bláznům je škoda mluvit, ohluchli.

Romeo. Co by ne, když vy, mudrci, jste slepí.

Lorenzo. Pojdme si v klidu rozebrat tvůj stav.

Romeo. Vy nejste v stavu rozebrat můj stav.

Být mladý jako já, milovat Julii,
hodinu po svatbě Tybalta zabít
a vyhoštěn být od své nejdražší,
sám byste nařikal a rval si vlasy,
svíjel se na zemi a vlastním tělem
si vyměřoval zaživa svůj hrob.

Romeo se vrhne na zem. Ozve se bušení na dveře.

Lorenzo. Romeo, vstaň, schovej se! Někdo
klepe.

Romeo. Proč bych se skrýval? Mě zakrývá mrak
těch nejchmurnějších vzdechů, slz a nářků.
Další bušení.

Lorenzo. Takový rámus. – Kdo tam? – Vstávej,
chlapče!

Nebo tě tady najdou. – Ano! – Vstaň!

Další bušení.

Schovej se vedle! – Běžím! – Bůh to chtěl!
Taková hloupost! – Už jdu, už jdu, už jdu!

Další bušení.

Kdopak to buší? Co jste zač? Co chcete?

Chůva (za scénou). Pusťte mě dovnitř a já vám
to povím.

Jsem chůva naší Julie.

Lorenzo. Pojd' dál.

Vystoupí Chůva.

Chůva. Důstojný pane, snažně prosím, kde je
pán mojí paní? Kde je Romeo?

Lorenzo. Leží tu na zemi, slzami zpitý.

Chůva. Tak to je na tom stejně jako ona.

Dočista stejně. Dvojnásobná bído!
Žalostný pohled. Zrovinka tak leží,
kňourá a pláče, pláče, nařiká.

(K Romeovi) Vstávejte, pane! No tak! Vždyť
jste chlap.

Seberte se, už kvůli Julince!

Nepatří se to, takhle vyvádět.

Romeo (vstává). Chůvo!

Chůva. No jo. Jak tělo bez duše.

Romeo. To mluvíš o Julii? Co je s ní?

Jistě jsem pro ni vyvrhel a vrah,
když naši lásku, sotva vylíhlou,
jsem pošpinil a prolil její krev.

Kde je, co dělá, jak se má, co říká
má vyvolená na mé vyhoštění?

Chůva. Nic, pane, neřiká, jen pláče, pláče,
hned padne na postel, hned vyskočí,
Tybalta volá, pak zas Romea,
a bác! znovu se skácí.

Romeo. Jako by
ji k smrti zasáhlo odporné jméno
toho, který jí zabil příbuzného.
Prosím vás, otče, ukažte mi hned,
kde, v které části mého těla vězí
to hnusné jméno, ať to sídlo zla
navěky vyřiznu.

Namíří proti sobě dýku, ale Chůva mu ji vezme.

Lorenzo. Ty blázne, zadrž!

A to jsi muž? Možná tak vypadáš!

Ale jsi ubrečený jako ženská

a vyvádíš jak vztekly pavíán!

Jsi napul chlap a napul baba, což je

dohromady dvojnásob divný zjev.

Při svatém Františku, ty jsi mě zklamal.

Myslel jsem, že jsi větší hrdina.

Zabil jsi Tybalta. Chceš zabít sebe?

A dalším hříchem proti Bohu zabít

i svoji ženu, která tebou žije?

Proč jednou ranou najednou chceš zničit

svou krev, své tělo i svou duši, které

v trojici nerozborné tvoří tebe?

Svůj vzhled, svou lásku i svůj rozum chceš

promarnit jako hloupý lakomec,

který své bohatství nikomu nedá

a ze všeho, co má, sám nemá nic.

Bez mužné odvahy tvůj mužný zjev

je pouhopouhá figurína z vosku.

Lásku jsi přisahal. Nebudeš lhát,

když v sobě zabiješ, co vyznáváš?

A rozum, který vzhled i lásku zdobí,

dopálen tím, jak skončili ti dva,

bude jak váček prachu, který bouchne

nešikovnému vojákovi v ruce.

Zahubí to, co původně měl bránit.

Seber se, člověče! Julie žije,

a tys chtěl kvůli ní před chvilkou zemřít.

Není to štěstí? Tybalt tě chtěl zabít.

Tys zabil Tybalta. Není to štěstí?

Hrozil ti ortel smrti, ale tys

vyvázl s vyhnanstvím. Není to štěstí?

Požehnání ti ozařuje cestu.

Štěstěna k tobě chodí na námluvy,
a ty jak zpovýkaná fíflena
se vztekáš na svůj zpropadený osud.
Taková špatně končí. Pozor na to!
Teď podle plánu pospěš za svou ženou,
vzhůru k ní vyšplhej a utěš ji.
Jen ať jsi pryč, než zavrou na noc brány.
Odebereš se tajně do Mantovy,
kde pobudeš, než přijde vhodný čas
ohlásit svatbu, všechny uklidnit,
vyprosit milost, abys mohl pak
s tisíckrát větší radostí se vrátit,
nežli je bolest, s kterou odcházíš.
Jdi napřed, chůvo. Pozdravuj svou paní.
Ať zkusí všechny zahnat na lože,
snad pro ten žal se nebudou tak zdráhat.
Romeo přijde.

Chůva. Bože můj, to je hlava. Já bych, otče,
vás mohla poslouchat snad celou noc.

Vyřídím, pane, Julince, že jdete.

Romeo. Ať přichystá si svoje výčitky.

Chůva odchází, ale vrátí se.

Chůva (dává prstýnek). Tady ten prstýnek vám
posílá.

A pospěšte si, už se připozdilo.

Romeo. Cítím se jako znovuzrozený.

Odejde Chůva.

Lorenzo. Dobrou noc. Jdi už. Nejdůležitější

je, abys odešel, než zavrou brány,

či v přestrojení ještě před úsvitem.

V Mantově čekej. Najdu tvého sluhu,

a ten ti čas od času přijde sdělit,

jak zdárně postupuje tvoje věc.

Podej mi ruku. Už je pozdě. Sbohem.

Romeo. Že mě teď očekává vrchol štěstí,

loučím se takhle nakvap bez bolesti.

Sbohem.

Odejdou (každý jinam).

Scéna 4.

V domě Capuletů.

Vystoupí Capulet, paní Capuletová a Paris.

Capulet. Tak nešťastně se všechno seběhlo,
že nestačil jsem promluvit si s dcerou.

Bratrance Tybalta měla moc ráda.

Já taky. Ale každý musí zemřít.

Teď už je pozdě. Dolů neplyde.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

Přiznám se, kdybyste to nebyl vy,
už před hodinou byl bych v posteli.

Paris. Na námluvy v čas smutku není čas.

Dobrou noc, paní, pozdravujte dceru.

Capuletová. Hned ráno zjistím, jak se na to
tváří.

Dnešní noc tráví se svým zármutkem.

Capulet přivolá zpět Parise, který již odchází.

Capulet. Parisi! Hrabě! Zaručuju vám,
že si vás vezme. Na mě přece dá.

A nejen to, mě ve všem poslechnete.

Ženo, než půjdeš spát, zastav se u ní.

O lásce zeťáčka ji hezky zprav

a řekni jí, že ve středu si vezme –

Dneska je jaký den?

Paris. Pondělí, pane.

Capulet. Pondělí? Aha. Středa je moc brzy.

Tak ve čtvrtek. Řekni, že ve čtvrtek

se provdá za hraběte Parise.

Stihneš to, chlapče? Spěch ti nevadí?

Bude to skromná svatba, jen pár přátel,

když Tybalt je tak krátce po smrti.

Ještě by řekli, že si nevážíme

vlastního příbuzného, kdybychom

to příliš slavili. Jen hrstka přátel,

to postačí. Čtvrtek ti vyhovuje?

Paris. Přál bych si, pane, aby byl už zítra.

Capulet. Dobře, tak sbohem. Nuže ve čtvrtek.

(*Ke své ženě*) Než půjdeš spát, zastav se u

Julie,

připrav ji na to, že se bude vdávat.

Dobrou noc, hrabě.

(*Ke Sluhovi*) Světlo odnes ke mně!

Už je tak pozdě, že by člověk řek,

že je spíš brzy. Přeju dobrou noc.

*Odejdou, Capulet a Capuletová jedním, Paris
druhým směrem.*

Scéna 5.

V zahradě Capuletů.

*Vystoupí nahoře Romeo a Julie (s provazovým
žebříkem).*

Julie. Miláčku, nechod'. Ještě není ráno.

Ten ptáček, co tě zpěvem vyplašil,

to nebyl skřivan, to byl slaviček.

Každou noc si tu venku na jabloni

tak prozpěvuje. Slavík to byl, věř mi.

Romeo. Ne, byl to skřivan, posel svítání.

Vidíš, jak závistivě východ zbledl

a krajky světla potrhaly mraky?

Noc vypálila svoje svíce. Den

už schází po špičkách z vrcholku hor.

Buď živý odejdu, nebo tu zemřu.

Julie. To není svítání. Já vím, že není.

Spíš je to meteor či kometa,

kteřá ti svojí loučí posvítí

a ukáže ti cestu do Mantovy.

A proto zůstaň! Ještě máme čas!

Romeo. Ať si mě chytne! Ať mě zabijí!

Mně je to jedno. Bude, jak si přeješ.

Dobře, ten šedavý svit není úsvit,

jen odlesk bledé záře měsíce,

a žádný skřivan zpěvem neudeřil

do strmé klenby nebe nad námi.

Neodejdu. Touha zůstat je větší.

Přijď, smrti, přijď, když Julii to těší.

Povídej něco, ještě není ráno.

Julie. Je ráno. Uteč! Honem! Na shledanou.

To skřivan skřehotá tak rozladěně,

vrže to, skřípe, až mi to rve uši.

Prý jeho trylky duši rozveselí,

mně naopak z nich srdce usedá.

Jestli má žabí oči, jak se říká,

proč nevyměnil s ropuchou i hlas,

když jeho nelítnostné kvákání

jak poplach od sebe nás odhání.

Jdi už! Světlo je čím dál jasnější.

Romeo. S tím světlem tma nám padá do duší.

Vystoupí Chůva.

Chůva. Julie!

Julie. Chůvo?

Chůva. Jde sem paní matka.

Dejte si pozor, už je boží den!

Odejde.

Julie. Tak vpust' ho, okno! Můj život si vem!

Romeo. Polibek ještě, teď už musím jít.

Spustí žebřík a slézá po něm dolů.

Julie. Rychle se, lásco, umíš rozloučit.

Chci vědět o každé tvé hodině,

stejně mi jako týden poplyne

každíčká minuta, a tak se bojím,

že než tě zase spatřím, budu stará.

Romeo. Sbohem.

Pošlu ti ihned zprávu, Julie,

jenom co najdu posla v Mantově.

Julie. Romeo, uvidím tě ještě někdy?

Romeo. Určitě ano, o těch dnešních strastech

si jednou budem s chutí vyprávět.

Julie. Kéz by! Straší mě divná předtucha,

když tě tam dole vidím. Jako bys

byl mrtvý na dně hrobky. Buď to mě

tak šálí zrak, nebo jsi na smrt bledý.

Romeo. I ty jsi pobledla, má nejsladší.

Žal upíjí nám krev. Miláčku, sbohem!

Odejde.

Julie. Šťěstěno, prý jsi nestálá. Tak proč

jsi odvedla mi toho, který je

vzor stálosti? Nebo buď přelétává,

za chvilku se ho, doufám, nabažíš

a pošleš mi ho zpět.

Capuletová (*za scénou*). Dcero, jsi

vzhůru?

Julie. Co se to děje? Matka za mnou přišla?

To ještě nešla spát, nebo už vstala?

Co proboha mi může chtít?

Vystoupí paní Capuletová.

Capuletová. Copak je, Julie?

Julie. Není mi dobře, máti.

Capuletová. To pořád oplakáváš bratrance?

Pláčem ho, děvče, z hrobu nevyplavíš,

a kdyby ano, neoživne ti.

Tak dost už s tím! Pár slz je čirá láska,

potoky slz je čirý nerozum.

Julie. Odešel mi, jak nemám pro něj plakat.

Capuletová. Pláč, ten ti nepomůže. Nevrátí

ho zpět.

Julie. Když nevrátí, tím spíš si, máti,

nemůžu pomoci, abych neplakala.

Capuletová. Já vím, proč tolik naříkáš. Že lump,

který ho zabil, pořád ještě žije.

Julie. Jaký lump, matka?

Capuletová. Bídák Romeo.

Julie (*stranou*). Jak bídne je mi, že tu není se

mnou.

– Bůh odpust' mu, jak odpouštím mu já,

i když se kvůli němu tolik soužím.

Capuletová. Trápí tě, že ten vrah je naživu.

Julie. Moci ho sevřít svýma rukama,

hned skončilo by všechno, co mě trápí.

Capuletová. Jen neměj strach, on pomstě

neujde.

Už neplač. Pošlu za ním do Mantovy,

kde si ten vyhoštěnec našel doupě,

po někom dobře namíchaný dryák,

že jen si lokne, půjde za Tybaltem.

Věřím, že to tě jistě upokojí.

Julie. Mě upokojí jedině, až bude

Romeo ležet u mě. Zabitý

– bratranec mi leží na srdci.

A jestli, matko, obstaráte jed,

já sama bych ho ráda namíchala,

ať můžu klidně spát, že Romeo

bude spát v pokoji. Jak mě to mučí,

to jméno slyšet, když tu není, aby

svým vlastním tělem odčinil mi vše,

oč mě tím strašným činem připravil.

Capuletová. Řekni, jak na něj, já to zařídím.

Máme tu ale radostnější věc.

Julie. Když stůně duše, radost bývá lék.

Jaká mě čeká radost, prosím vás?

Capuletová. Tvůj otec, dítě, o tě tuze dbá,

a abys zapomněla na ten žal,

přichystal ti náramné překvapení

a radost, jakou nikdo nečekal.

Julie. Opravdu, máti? Jaké překvapení?

Capuletová. Hned zrána ve čtvrtek tě, milá

dcero,

galantní mladý šlechtic, hrabě Paris,

v kostele u svatého Petra hodlá

učinít svojí drahou manželkou.

Julie. Při svatém Petru, žádný hrabě Paris

mě svojí manželkou neučiní.

A žasnu nad tím, proč se musím vdávat

dřív, než si mě můj manžel namluvil.

Řekněte, máti, otcí, že se vdávat

prozatím nehodlám. A že bych spíš

si vzala nepřitele Romea

než Parise. To je mi překvapení!

Vystoupí Capulet a Chůva.

Capuletová. Otec jde sem, řekni si mu to sama,

a připrav se na pádnou odpověď.

Capulet. Když sluníčko jde spát, zem roní rosu,

nám zesnul příbuzný, a hned se lije

lijavec slz od naší Julie.

Tak copak, děvče, pořád ještě pláčeš?

Ta sprška neustává? Vždyť jsi jako

loď, moře, vítr v jedné osobě.

V tvých očích střídají se jako v moři

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

přiliv a odliv slz. Tělo je leď,
jež prodírá se slanou záplavou.
Tvé vzdechy jsou jak víchř bičující
slzami vratké plavidlo, a pokud
se bouře neutiší, hrozí strhnout
tvou bárku ke dnu. – Ženo, zná mou vůli?
Capuletová. Zná, ale nedbá. Že prý děkuje.
Ať jde spíš pod drn, pod čepec prý nechce.
Capulet. Klid, ženo! Klid! A vysvětlí mi to.
Jak to že nechce? Což nám není vděčná?
Není snad šťastná, že takovou nicku,
jako je ona, našim přičiněním
je ochoten si vzít tak vzácný muž?
Julie. Ne, nejsem šťastná, ale vděčná ano.
Mě nepotěší to, co se mi přičí,
i když jsem vděčná, že to přišlo z lásky.
Capulet. Co na mě chodíš s touhle
krasomluvou?
„Přišlo to z lásky“, a tudíž „jsem vděčná“,
však „přičí se mi to“ – takové tlachy!
Svou vděčnost si strč klidně za klobouk
a připrav se, ty frfño, abys mohla
ve čtvrtek s Parisem k svatému Petru,
anebo tě tam po zlém dovleču.
Ty bledule, ty můro ubulená,
jsi jako smrtka!
Capuletová. Dost už! Zbláznil ses?
Julie. Na kolenou vás prosím, tatínku,
nechte si to ode mne vysvětlit.
Capulet. Takže ty nechceš poslouchat, ty náno?
A víš ty co? Buď půjdeš do kostela,
nebo mi víckrát nechod' na oči!
A dost! Nechci nic slyšet. Konec řečí!
Svrbí mě dlaň. Bylo nám líto, ženo,
že nám Bůh dopřál pouze jedno dítě.
Teď vidím, i to jedno je až moc.
A spíš než požehnání je to trest.
Ztrat' se, ty zmetku!
Chůva. Ježíšmarjápanno!
Styd'te se, pane, takhle na ni křičet.
Capulet. A pročpak, pročpak, paní treperendo?
Ty drbno, mlč a jdi si kvákat na trh.
Chůva. Co říkám zlého?
Capulet. Povídám ti, zmiz!
Chůva. Nesmím se ozvat?
Capulet. Dost už, povídám!
Rozdávěj jinde svoje rozumy!

Nestojím o ně!
Capuletová. Moc ses dopálil.
Capulet. Jsem vzteky bez sebe. Vždyť ve dne v
noci,
při práci, při zábavě přemýšlím,
jak bych ji nejlíp zaopatřil. Jenže
když konečně se objeví ten pravý,
který má původ, mládí, majetek,
je, jak se říká, ctnostmi obdařen
a vypadá, jak na chlapa se patří,
pak holka pitomá se zfanfří,
nos ohrnuje nad takovou šancí
a jenom fňuká: „Nebudu se vdávat,“
„Jsem příliš mladá“ a „Nemám ho ráda,
pardon.“ Tak bez pardonu, slečinko.
Jestli se nevdáš, táhni se pást jinam,
prýč z mého domu! Víš, že nežertuju.
Čtvrtek se blíží, tak se rozmysli!
Buď poslechněš, a dám ti ženicha,
anebo ne, a pak jdi po žebrotě,
chcípni si na ulici, končím s tebou,
víckrát ode mě neuvidíš nic.
A věř mi, že nemluvim do větru!
Odejde.
Julie. Copak tam v nebi nikdo nevidí,
jak strašně trpím? Bože, slituj se.
Maminko, prosím, zastaňte se mě.
Zdržte tu svatbu o měsíc či týden,
nebo mi usteleť svatební lůžko
v pochmurné svatyni, kde leží Tybalt.
Capuletová. Nech mě. Buď zticha. Nechci s
tebou mluvit.
Dělej, jak myslíš. Já si myju ruce.
Odejde.
Julie. Probaha! Chůvo, co s tím uděláme?
Můj manžel žije, slib jsem dala nebi.
Podruhé zaslíbit se můžu leda,
kdyby mě manžel z nebe zprostil slibu,
sám zproštěn života. Utěš mě! Porad'!
Proč zrovna na mně, která jsem tak slabá,
si nebe zkouší, kolik unesu?
Řekni mi něco! Copak pro mě nemáš
slovíčko útěchy?
Chůva. Ovšemže mám.
Romea vyhnali a vsadím krk,
že už se nevrátí, netroufne si.
A kdyby přece přišel, musí tajně.

A protože holt už to takhle je,
radím ti, holka, vem si hraběte.
Takový fešák, pane bože! Kam se
Romeo na něj hrabe? Ani orel
nemá tak jasný, uhrančivý pohled
jak hrabě Paris. Ať se propadnu,
jestli by tenhle ženich nebyl lepší,
než byl ten první. S tím je stejně ámen.
Vždyť vdova by nemohla trpět víc,
mít ho, a přitom z něho nemít nic!
Julie. To myslíš doopravdy?
Chůva. A ze srdce, jinak mě pámbu zatrat'.
Julie. Amen.
Chůva. Co?
Julie. Opravdu skvěle jsi mě utěšila.
Teď jdi a vyřiď matce, že jsem šla
se vyzpovídat k otci Lorenzovi
z toho, že jsem tatínka rozložila.
Chůva. To správně děláš. Já to vyřídím.
Odejde.
Julie. Ty ježibabo! Ženská zkažená!
Teď nevím, co je horší. Že mě svádíš
zrušit můj svatý slib, nebo že haniš
toho, koho jsi stejným jazykem
tisíckrát vynášela do nebe.
Od tebe už si nedám poradit.
Jestli mi nepomůže svatý mnich,
sama se zabít bude menší hřích.
Odejde.

JEDNÁNÍ IV.

Scéna 1.

Cela otce Lorenza.

Vystoupí otec Lorenzo a Paris.

Lorenzo. Už ve čtvrtek? Není to příliš brzy?
Paris. Můj tchán, pan Capulet, si to tak přeje.
Já ho v tom spěchu brzdit nehodlám.
Lorenzo. Slečna se tedy nevyjádřila?
Tyhle postranní cesty nemám rád.
Paris. Přehnaně oplakává bratrance,
a tak nebyl čas k velkým námluvám,
v přibytku smutku se to nehodí.
Jejímu otci je však proti mysli,
jak nebezpečně oddala se žalu,
a moudře usoudil, že když se vdá,
slzy, jež se jí samovolně řinou,
pokud je sama, samy ustanou,

když ocitne se ve společnosti.
A to je prosím důvod toho spěchu.
Lorenzo (stranou). Kéž nebylo by důvodu ho
brzdit.
Vystoupí Julie.
Pohled'te, hrabě, slečna přichází.
Paris. Radostné setkání, slečno. Má paní!
Julie. Smutné, když leccos paní být mi brání.
Paris. Paní se stanete už ve čtvrtek.
Julie. Co se má stát, se stane.
Lorenzo. To bych řek!
Paris. Přišla jste ke zpovědi, láska moje?
Julie. Vám zpovídat se, pane, nebudu.
Paris. Přiznejte se mu, že mě milujete.
Julie. Opravdu se mu vyznám ze své lásky.
Paris. Vyznejte se mu ze své lásky ke mně.
Julie. Jak se tak znám, spíš za vašimi zády
chci o ní mluvit než vám do očí.
Paris. Tvář máte pláčem celou poničenou.
Julie. Už dřív nestála za nic, takže pláč
nemohl na ní pranic poničit.
Paris. Jste na ni krutější než vaše slzy.
Julie. Říkám jen pravdu, a ta bývá krutá,
zvláště když ji říkám vlastní tváří v tvář.
Paris. Tvá tvář je moje, tak jí neubližuj.
Julie. To máte pravdu, mně už nepatří. –
Měl byste, otče, na mě chvíli čas,
nebo mám přijít po večerní mši?
Lorenzo. Má zbožná dcero, jistěže mám čas.
Prosím vás, hrabě, necháte nás chvíli?
Paris. Chraň Bůh, že já bych bránil zpovědi.
Julie, ve čtvrtek tě přijdu vzbudit.
(Libá ji) Prozatím sbohem a políbek na to.
Odejde.
Julie. Zavřete dveře, pojd'te se mnou plakat.
Čeká mě už jen žal a pláč a smrt.
Lorenzo. Slyšel jsem, co se stalo, Julie,
a sám jsem z toho v koncích s rozumem.
Vypadá to, že bez prodlení musíš
si ve čtvrtek vzít pana hraběte.
Julie. Neříkejte mi, jak to vypadá,
jestliže nevíte, jak z toho ven.
Jestli vás nenapadá, jak mi pomoci,
pak požehnejte mému odhodlání
Vytáhne dyku.
si rázem pomoci sama touhle dykou.
Bůh spojil naše srdce, naše ruce vy.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

A než bych ruku, která patří jemu,
do dlaně měla vložit jinému
a věrné srdce jinde zaprodala,
(*Ukáže na dýku*) tohle tu zradu nikdy
nedopustí.

A proto buď mi ze své zkušenosti
hned poradte, co dělat, nebo hleďte,
jak tahle dýka naráz ukončí
spor mezi mnou a mojí bídou, který
vy, vaše učenost a zralý věk
se ctí vyřešit neumíte. Mluvte!
Jestli mě vaše moudrost nezachrání,
má smrt vyřeší vaše mudrování.

Lorenzo. Klid, dcero, byla by tu jistá možnost,
která je ovšem stejně zoufalá
jak situace, již chcem předejít.
Pokud máš sílu radši sebe zabít
než vzít si za manžela Parise,
pak aby ses té hanbě vyhnula,
určitě sneseš stav podobný smrti,
dá-li ti šanci právě smrti ujít.
Jestli si troufáš, tu možnost ti dám.

Julie. Než vzít si Parise, to radši skočím
z nejvyšší věže, když mi přikážete,
vydám se lupičům, nechám se zavřít
i k jedovatým hadům, k medvědům,
před nocí ukryju se do kostnice
k chřestícím hnátům mrtvol s cáry masa,
k smrdutým žlutým lebkám bez čelistí.
Poručte, vstoupím do čerstvého hrobu
a k umrlci si lehnu pod rubáš.
Co dřív jen slyšet, hrůzou umřela bych,
ted' beze strachu ráda udělám,
jen abych zachovala muže věrnost.

Lorenzo. Dobře. Jdi domů, tvar se vesele,
ať se všem zdá, že k sňatku svoluješ.
Zítra je středa – to jdi sama spát,
ať chůva s tebou není v ložnici.
Až budeš ležet, tady z lahvičky
vypij ten extrakt. Rázem ucítíš,
jak celým tělem prostupuje chlad
a zemdlenost. Kolotající krev
se zastaví a nic už nedosvědčí,
dech ani teplota, že ještě žiješ.
Červeně tvých rtů a tváří pobledne
a zpopelaví, okenice očí
se zaklapnou, jak smrt když zavře krám,

a všechny údy, zbavené své vlády,
budou jak mrtvé: ztuhlé, studené.
V té vypůjčené nápodobě smrti
setrváš čtyřicet dva hodin, načež
se probudíš jak po příjemném spánku.
Takže až o svatebním ránu ženich
si přijde pro tebe, ty budeš mrtvá.
Pak podle starobyklých obyčejů
tě v nejkrásnějších šatech na márách
přenesou do rodinné hrobky, kam
rod Capuletů ukládá své mrtvé.
Zatímco budeš spát, já v dopise
dám vědět Romeovi, co se stalo.
On přijede a spolu vyčkáme
v hrobce, než procitneš. Ještě tu noc
tě Romeo odvede do Mantovy.
Tohle by mohlo zabránit té hanbě,
když nebude ti bránit v odvaze
nějaký ženský vrtoch nebo strach.

Julie. O strachu nemluvte a dejte mi to!

Lorenzo (*dává jí lahvičku*). Tumáš. Ať vydrží ti
tvoje síla
i odhodlání. Pošlu do Mantovy
po bratru list a zpravím tvého muže.
Julie. Mou lásku, láska má, strach nepřemůže.
Sbohem, důstojný otče.
Odejdou (každý jinam).

Scéna 2.

Síň v domě Capuletů.

Vystoupí Capulet, paní Capuletová, Chůva a
(dva) sloužící.

Capulet (*dává papír Sluhovi*). Tady je seznam
hostů. Všechny pozvi.

Odejde Sluha.

(*K jinému sluhovi*) Ty sežeň dvacet skvělých
kuchařů.

Sluha. Seženu jen ty nejlepší, pane, anžto si je
vyzkouším, jestli si olizujou prsty.

Capulet. To je mi divná zkouška.

Sluha. Von totiž, pane, kuchař, co si neolizuje
prsty, je kuchař, kterému nešmakuje, co si
navarí, a takovýho já neberu.

Capulet. Tak upaluj.

Odejde Sluha.

Stejně to nebude tak, jak se patří.

(*K Chůvě*) Dcera šla, říkáš, k otci Lorenzovi?

Chůva. Právě tam, milostpane.

Capulet. Snad holce domluví a napraví
tu její paličatost.

Vystoupí Julie.

Chůva. Však už je tady. Koukněte, jak září!

Capulet. Tak co, ty tvrdá palice? Kdes byla?

Julie. Tam, kde mě naučili kát se za to,
že jsem se protivila vaší vůli
a vašim přáním. Otec Lorenzo
mi přikázal, ať na kolenou vás
odprosim. (*Kleká*) Odpusťte mi, tatínku.
Slibuji, že už budu poslušná.

Capulet. Pošlete pro hraběte! Ať to ví!

Už zítra ať je ruka v rukávě!

Julie. Potkala jsem ho u zpovědi, otče,
a projevila mu svou náklonnost
náležitě a ve vši skromnosti.

Capulet. No to rád slyším. Výborně! Jen vstaň!
Tak to má být! Co jsem to – ? Ano – hrabě.
(*K Chůvě*) Honem jdi za ním! Přiveďte mi ho!
Ten mnich je namouduší svatý člověk.
Každý zde ve městě ho uctívá.

Julie. Mohla bys, chůvo, se mnou do pokoje
a poradila mi, jak bych se měla
na zítřek nejvhodněji obléknout?

Capuletová. Proč na zítřek? Do čtvrtka času
dost.

Capulet. Chůvo, jdi s ní. Svatba je zítra ráno.
Odejdou Julie a Chůva.

Capuletová. To nestihneme všechno připravit.
Je skoro noc.

Capulet. Vložím se do toho,
a uvidíš, jak bude všecko klapat.
Ty pomoz Julii s tou parádou.
Dneska spát nejdu. Nech mě na pokoji!
Já budu hospodyňkou. Kde jste kdo?
Kam všichni zmizeli? Jdu radši sám
řít hraběti, že zítra je ta sláva.
Opravdu spad mi kámen ze srdce,
že je zas anděl z té mé čertice.
Odejdou (každý jinam).

Scéna 3.

Juliina ložnice.

Vystoupí Julie a Chůva (s šaty).

Julie. Tak dobře, ty si vezmu. Ale, chůvo,
prosím tě, nech mě dneska o samotě.

Budu se muset modlit celou noc,
abych si vyprosila odpuštění,
ty přece víš, za jaký těžký hřích.

Vystoupí paní Capuletová.

Capuletová. Tak jakpak, včeličky, nechcete
pomoc?

Julie. Už není třeba, máti, mám tu všechno,
bez čeho bych se zítra neobešla.
Ted', prosím vás, bych ráda byla sama.
Vemte si chůvu, ať vám pomůže.
Určitě máte práce nad hlavu,
když svatba je tak nakvap.

Capuletová. Dobrou
noc.

Jdi spát a odpočín si. Potřebuješ to.

Odejdou paní Capuletová a Chůva.

Julie. Sbohem. Ví Bůh, jestli vás ještě spatřím.
Takový divný třas mě obestřel,
až ve mně všechno živé tuhne zimou.
Zavolám je. Přece mě neopustí!
Chůvo! – Co by tu dělala?
Ten hrozný výstup musím sehrát sama.
Lahvičko, kde jsi?
Co když to na mě nezapůsobí?
Budu se muset potom zítra vdát?
Kdepak, ty tomu zabrániš. Lež tady!
Položí vedle sebe dýku.

A co když je to jed a co když mnich
se mě chce takhle promyšleně zbavit,
aby ho nezostudil další sňatek,
když už mě předtím oddal s Romeem?
Z toho mám strach. A přece nevěřím,
že by ten svatý muž byl toho schopen.
Co když se ale v hrobce probudím
o chvíli dřív, než přijde Romeo
mě zachránit? Z toho jde větší hrůza.
Ze ztuchlých výparů ponurě krypty,
kam nepronikne nikdy čerstvý vzduch,
se jistě zalknu, než můj manžel přijde.
A jestliže to přežiju, je jisté,
že obklopena pouze tmou a smrtí
v tom strašidelném jícnu staré hrobky,
kam odkládá můj rod, co pozřel čas,
kde řadu století se hromadí
kosti mých předků, kde krvavý Tybalt,
nedávno pohřbený, začíná tlít
pod rubášem a kde se podle zvěsti

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

za noci scházívali duchové –
ach kristepane – je to jisté, že
až procitnu v tom puchu, v šíleném
jekotu, jaký se prý ozve, když
se ze země rve kořen mandragory,
jistě je, že se zblázním. Budu bloumat
zbavená smyslů, hrát si s ostatky
svých praotců, sápat se na Tybalta
a rvát mu rubáš z těla, až to skončí
tím, že si hnátem nějakého předka
jak palicí vymlátím z hlavy mozek.
Cože? Už vidím, jak duch bratrance
se vrhá pomstychtivě na Romea
a napřahuje kord. Tybalte, ne!
Romeo, jdu. Tímhle ti připíjím!
Napije se z lahvičky a padne na postel.

Scéna 4.

Síň v domě Capuletů.

Vystoupí paní Capuletová a Chůva.

Capuletová. Chůvo, tady máš klíč, skoč pro
koření.

Chůva. Pekař chtěl přinést rozinky a datle.

Vystoupí Capulet.

Capulet. Pospěšte si. Kohout už kokrhal.

Zvonili na ranní, takže jsou tři.

Dohlédni, Angeliko, na ten nákyt.

Na ničem nešetři.

Chůva. Vy kuchyňko,

jděte už spát. To ponocování
nám zítra odstūnete.

Capulet. Já? To se pleteš! Co já probděl noci
– a ne sám – a vždycky v kondici.

Capuletová. Býval jste kdysi přelétavý ptáček,
ale já vám přistříhla křídýlka.

Odejdou paní Capuletová a Chůva.

Capulet. Co zase mele, ženská žárlivá?

*Vystoupí tři nebo čtyři sloužící s rožni, poleny
a koši.*

Hej, co to neseš?

1. **Sloužící.** Prej to chce kuchař. Nevím, co to je.

Capulet. Tak šup šup!

Odejde 1. sloužící.

Ber jen suchá polena.

Zeptej se Petra, řekne ti, kde jsou.

2. **Sloužící.** Co by mi říkal? Mám přece svůj
rozum.

Na polena mám hlavu dobrou, pane.

Capulet. No to je dobré! Hlava na polena!

Ty hlavo dubová.

Odejde 2. sloužící.

Ráno je tady.

Co chvíli přijde hrabě s muzikou.

Aspoň to slíbil.

Za scénou se ozve hudba.

Ano, už ho slyším.

Chůvo! Ženo! Kde jste kdo? Chůvo! Kde jste?

Vystoupí Chůva.

Jdi za Julií, hezky mi ji nastroj!

Já zatím poklábosím s Parisem.

Šup! Šup! Ženich už přišel. Pospěšte si!

Tak hejbní kostrou, ženská bláznivá!

Odejde.

Scéna 5.

Juliina ložnice.

Vystoupí Chůva.

Chůva. Slečinko! Slečno! Spí to jako dudek.

Jehňátko, děvče! Vstávej, lenochu!

Neslyšíš? Slečno! Zlato! Nevěstinko!

Nic? Ani muk? Už's toho naspala

na týden dopředu a nemáš dost?

No co, budeš to potřebovat, holka.

Hrabě ti jistě v noci vyspat nedá.

Pámbu mi odpusť. Takhle tvrdě spát!

Musím ji vzbudit. Slečno! Slečno! Slečno!

Aby tě hrabě našel v posteli!

To bys hned vylítla. Tak bude to?

Odhrne závěs.

Co? Ve svatebním a zas do hajan?

Však já tě vzbudím! Pomoc! Proboha!

Slečinko, děvče! Vždyť ona je mrtvá!

Taková rána! To snad nepřezijí!

Musím se napít. Pane! Milostivá!

Vystoupí paní Capuletová.

Capuletová. Co se tu děje?

Chůva. Hrůza! Hrůza! Hrůza!

Capuletová. Prosím tě, co je?

Chůva. Tam! Kristovy rány!

Capuletová. Děťátko! Živote můj jediný!

Probud' se, vstávej, nebo já chci umřít.

Kde jste kdo? Haló! Běž! Zavolej pomoc!

Vystoupí Capulet.

Capulet. Kde je ta loudalka? Ženich už přišel.

Chůva. Umřela, pane! Umřela! Je mrtvá!

Capuletová. Bože můj, mrtvá, mrtvá, umřela.

Capulet. Ne! Pusťte mě k ní! Bože! Jako led.

Údy jí ztuhly, celá vychladla.

Z těch rtů už život dávno vyprchal.

Smrt podetla ji, jako mráz když zjara

na louce spálí nejkrásnější květ.

Chůva. Takové neštěstí!

Capuletová. Co budem dělat?

Capulet. Smrt mi ji vzala, smrt mi bere řeč

a už mi zbývá jenom němý pláč.

Vystoupí otec Lorenzo a Paris s muzikanty.

Lorenzo. Je nevěsta zchystána k obřadu?

Capulet. K obřadu ano, ke svatbě však ne.

(K Parisovi) Můj drahý zeti, už jsi paroháč.

Smrt spala s tvojí ženou. Tady je.

Smrt sebrala jí vínek života.

Smrt je mým zetěm, bude po mně dědit.

Dceru mi odvedla, a až já zemřu,

můj život, moje všecko spolkne smrt.

Paris. Tolik jsem toužil spatřit dnešní ráno,
a takový mi přichystalo pohled?

Capuletová. Děsivý, zoufalý, prokletý den!

Za celou svoji nekonečnou pouť

čas nepoznal strašnější hodinu.

Má milá, malá, moje drahé dítě,

radosti jediná, proč vzala mi tě

zničehonic ta krutě krutá smrt?

Chůva. To neštěstí! Takové neštěstí!

Panenko sedmibolestná, ta hrůza!

Proč zrovna já se toho musím dožít?

Ta hrůza! Hrůza! Trojnásobná hrůza!

Něco tak strašného snad není možné.

Takové neštěstí, ach, bože můj!

Paris. Jsem oklamán, oloupen, zničen, zabit,
odpornou smrtí náhle připraven

o tebe, moje láska zmrzná,

i po smrti jediné moje žití.

Capulet. Jsem zmožen, zlomen, k smrti ubitý.

Proradný čase, nenechavý vrah,

proč jsi nám zabil všechno naše štěstí?

Děťátko moje, duše jediná,

jsi mrtvá, bože, zemřela jsi mi,

všechna má radost skončí pod zemí.

Lorenzo. Není vám hanba? Zoufáním se přece
zoufalství neznavíte. Tuto dívku

vám jenom zpola zapůjčilo nebe.

Teď ji má celou, a jí je tam líp.

Vy byste ji před smrtí nespasili,

a nebe pro ni chystá věčnou spásu.

Povýšit jste ji chtěli nad všechny,

aby si žila jako v ráji. Proč

teď naříkáte, když je ještě výš,

až v nebesích, až na výsostech božích?

Podivně milujete svoje dítě,

když její dobro ve zlo převracíte.

Provdaná žena velmi často strádá,

pro některou je líp, když zemře mladá.

Osušte slzy, snítkou rozmarýny

ji ozdobme, a jak nám velí zvyk,

do chrámu odnesme ji slavnostně.

To už je lidská slabost, ten sklon k nářkům,

slzám se vysmát musí zdravý rozum.

Capulet. Vše, co jsme přichystali ke svatbě,
poslouží při smuteční hostině.

Muzika místo v dur ať hraje v moll,

jiskřivým vínem spláchnem temný bol,

namísto písni budem zpívat žalmy,

svatebním kvítím přikryjeme hrob

a všechno bude právě naopak.

Lorenzo. Siñore, pojd'te, a vy, paní, též,

i hrabě Paris, přichystejte se,

ať můžem odnést mrtvou na hřbitov.

Za cosi postihl vás boží trest,

bez reptání teď musíte ho nést.

Ozdobí Julii rozmarýnou a zatáhnou závěs.

Odejdou všichni kromě Chůvy a muzikantů.

1. **muzikant.** Teď abysme sbalili fídlátka a táhli
jinam.

Chůva. Sbalte, mládenci, sbalte, šlapte jinam,
na nás teď došlápla si těžká doba.

1. **muzikant.** Na těžkou dobu na to vždycky
šlápneš, paní.

Jinak to v muzice nejde.

Odejde Chůva.

Vystoupí Petr.

Petr. Hej, muzikanti, kluci moji! Zahrajte mi

„Veselo je mi u srdce“. Jestli mi ji nezahrajete,
ustejskám se k smrti.

1. **muzikant.** Proč zrovna „Veselo je mi u
srdce“?

Petr. No protože moje srdce bije „Teskno je mi,
teskno“. Spusťte nějakou smutnou do skoku.

1. **muzikant.** Teď přece nemůžem hrát do skoku.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

Petr. Že nemůžete?

1. muzikant. Ne.

Petr. Tak vy si nedáte říct?

1. muzikant. A za kolik?

Petr. Za dvacet, šmytcem přes zadek, ty vrzale šumařskej.

1. muzikant. A já ti jich vrátím zrovna tolik koštětem, ty služební pometlo.

Petr (*tasí dýku*). Abych tě neobsloužil tímhle žabikuchem a neokrouhal ti stupnice. To bys vypad z rytmu. Do – tumáš, re – tumáš, fa – tumáš! No, ty! Copak neumiš noty?

1. muzikant. Nás chceš učit noty, ty amatére?

2. muzikant. Zastrč to šidítka a vytas se radši se svým vtípem.

Petr. Můj vtíp je ještě ostřejší než moje kudla.

Tak do střehu a odpovězte mi:

(*Zpívá*) Když těžký žal tě náhle zkruší

a srdce bolem usedá,

pak stříbrný tón hudby duši –

Jestlipak víte, proč je tam „stříbrný tón

hudby“? Co říkáte, pane Drnkal?

1. muzikant. Zřejmě proto, že stříbro hezky cinká.

Petr. No dobrý. A co vy, pane Šmidla?

2. muzikant. „Stříbrný tón hudby“? No, že by bylo asi dobrý dostat za každé tón stříbrňák.

Petr. Taky dobrý. A co vy, pane Brumlo?

3. muzikant. Já nevím.

Petr. Chápu, vy zpěváci nemusíte nic vědět. Tak

já vám to povím. „Stříbrný tón hudby“ značí,

že podle bontónu se nepatří, aby vám za ty

pazvuky někdo vysolil zlatku.

(*Zpívá*) – pak stříbrný tón hudby duši

tvou ku výšinám pozvedá.

Odejde.

1. muzikant. Zatracenej obejda.

2. muzikant. Pusť ho z hlavy, plavajzníka! A vůbec, kam bysme pospíchali. Když už jsme tady, necháme se pozvat na smuteční bene, ne? *Odejdou.*

JEDNÁNÍ V.

Scéna 1.

Mantova. Na ulici.

Vystoupí Romeo.

Romeo. Mohu-li věřit, že sny mluví pravdu,

pak dostanu co nejdřív dobrou zprávu.

Zvon v hrudi vyzvání mi vesele

a celý den mi proti obyčejí

pozvedá ducha skvělá nálada.

V tom snu mě ona našla mrtvého

– divně, když ve snu vnímá nebožtik –,

pak polibky mi do rtů vdechla život

a já se probral, silný jako král.

Jak čarovná je naplněná láska,

když pouhé její zdání dělá divy.

Vystoupí Baltazar, Romeův sluha.

Baltazare, máš zprávy z Verony?

Neseš mi dopis od zповědníka?

Jak se má moje paní? A co otec?

Hlavně mi řekni, jak je s Julií.

Má-li se dobře, vše je v pořádku.

Baltazar. Pak je vše v pořádku. Dobře se má.

Pokojně leží v hrobce Capuletů

a její duše vzlétla k nebesům.

Viděl jsem, jak ji uložili k spánku,

najal jsem koně a jel rovnou sem.

Mrzí mě, že vám nesu špatné zprávy.

Dělám jen to, co jste mi přikázal.

Romeo. Tak je to tedy? Končím s vámi, hvězdy!

Přines mi inkoust, papír! Víš, kde bydlím.

A najmi koně! Dneska odjíždíme.

Baltazar. Prosím vás, pane, uklidněte se.

Strašně jste zbledl, děs vám kouká z očí,

až mě to léká.

Romeo. To se ti jen zdá.

Jdi už a vyplň moje příkazy!

Lorenzo neposílá žádný dopis?

Baltazar. Ne, pane, žádný.

Romeo. Nevadí, tak běž!

A najmi koně! Přijdu za tebou.

Odejde Baltazar.

Dnešní noc budu, láska má, spát s tebou.

A vím, jak na to. V hlavách zoufalců

se nekalosti líhnou velmi lehce.

Nedaleko tu bydlí lékárník.

Viděl jsem ho. Byl v cárech, obočí

měl jako čert. Hrabal se v bylinkách.

Vypadal uboze, vyzáblá troska,

kteou si bída ohlodala na kost.

Tu jeho nuznou apatyku zdobí

vycpaný krokodýl, na zdi má želvu,

pár divných rybích hlav a na policích

si rozložil žalostnou výstavku

krabiček, baněk, v kterých není nic

než ztuchlá semínka, kus provázku,

drť z plátků růže – a s tím dělá dojem.

Když jsem tu bídu viděl, napadlo mě,

kdyby tu někdo potřeboval jed,

za jehož prodej v Mantově je smrt,

tenhleten ubožák by mu ho prodal.

Ten letmý nápad předběh skutečnost,

kdo potřebuje jed, jsem teď já sám.

Myslím, že je to tady. Dnes je svátek

a i ten žebrák zavřel prázdný krám.

Holahó, lékárníku!

Vystoupí Lékárník.

Lékařník. Kdo to křičí?

Romeo. Pojď blíž, pojď blíž! Řekl bych, že třeš bídu.

Nabízí peníze.

Tumáš čtyřicet zlatek. Dej mi za ně

jed, něco pořádného, co se v mžiku

rozleje do všech žil a zahubí

toho, komu se život omrzel.

Jed, který prudce vyrazí dech z plic,

jako když střelný prach se zapálí

a prchne z vražedného lůna děla.

Lékařník. Takový zhoubný lektvar mám, však, pane,

za jeho prodej u nás je trest smrti.

Romeo. Ty, který nemáš nic než věčnou nouzi, se bojíš smrti? Hlad ti vyžral tváře.

Z očí ti kouká trýzeň, žal a zmar.

Potupná žebrota ti hrbí hřbet.

Svět s jeho zákony tě nemá rád.

Svět neuzákonil, že máš být šťastný.

Tak zákon poruš, zbav se bídy, ber!

Lékařník. Má bída souhlasí, proti mé vůli.

Romeo. Tvé bídě platím a ne tvojí vůli.

Lékařník (*dává Romeovi jed*).

V něčem to rozpust' te a vypijte.

I kdybyste měl síly za dvacet,

ta troška vás ráz naráz odpraví.

Romeo (*dává peníze*).

Tady máš zlato, stokrát horší jed.

Na tomhle hnusném světě vraždí víc

než tvoje směšná trest', co nesmíš prodat.

To já ti dávám jed a ne ty mně.

Nakup si jídlo, sprav se trochu! Sbohem.

Odejde Lékařník.

Teď za Julií! V jejím náručí

mě tahle špetka jedu vyléčí.

Odejde.

Scéna 2.

Verona. Cela otce Lorenza.

Vystoupí bratr Jan z jedné strany.

Bratr Jan. Ctihodný bratře! Bratře františkáne!

Vystoupí otec Lorenzo z druhé strany.

Lorenzo. Kdo mě to volá? Jistě bratr Jan.

Vítám tě z Mantovy. Co Romeo?

Máš od něj zprávu, nebo napsal dopis?

Bratr Jan. Ještě před cestou přítele jsem hledal – z našeho řádu –, co by se mnou šel.

Zde ve městě. Když jsem ho ale dostih

u nemocného, přišli biřici

a z obavy, že nemocný má mor,

aby se nákaza dál nešířila,

dům zavřeli, nás nepustili ven,

a s námi zůstal uvnitř i ten dopis.

Lorenzo. A kdo ho tedy předal Romeovi?

Bratr Jan. Tady ho nesu. Já ho předat nemoh,

a ani nešlo po někom ho poslat,

tolik se všichni báli černé smrti.

Lorenzo. Taková smůla! Svatý Františku!

To nebyl běžný dopis. Obsahoval

moc důležitý vzkaz. A teď nám hrozí

obrovské nebezpečí. Bratře, pospěš,

sežeň mi pácidlo a přines mi ho

co nejrychleji sem.

Bratr Jan. Už běžím, bratře.

Odejde.

Lorenzo. Abych teď honem šel sám na hřbitov.

Do tří hodin se Julie má vzbudit.

Jak ta mi vyčiní, až přijde na to,

že Romeo o ničem nevěděl!

Napíšu rychle znovu do Mantovy

a prozatím ji schovám tady k sobě,

nebožku zaživa pohřbenou v hrobě.

Odejde.

Scéna 3.

Na hřbitově.

U hrobky Capuletů.

Vystoupí Paris a Páže s květinami a loučí.

Paris. Dej mi tu louč a zůstaň opodál.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

Ne, zhasni, ať mě nikdo nevidí.

Páže zhasne louč.

Lehneš si tamhle pod tisy a ucho přitiskneš pevně k téhle duté zemi, jež je jak buben s kůží napjatou nad prázdnem hrobů, takže uslyšíš každého, kdo sem vstoupí. Zapíšeš, kdybys měl pocit, že se někdo blíží.

Dej mi ty květiny a jdi se schovat!

Páže (*stranou*). Mám skoro strach se tady někde sám

ukrývat mezi hroby, ale musím.

Schová se opodál.

Paris (*klade květiny na hrob*).

Zasypu kvítím svoji nevěstu.

Běda, proč máš podušku kamennou?

S pláčem tě vypravuji na cestu,

že ztrácím tě, i když nebylas mou.

A to ti můžu slíbit bez pochyb,

že nezradím, i když jsem nedal slib.

Páže zahvízdá.

Někdo se blíží. Chlapec zahvízdal.

Kdo se to odvážil sem dneska vkročit a rušit můj pohřební rituál?

Vystoupí Romeo a jeho sluha Baltazar s pochodní, krumpáčem a páčidlem.

Svíti si loučí. Noc mě před ním schová!

Poodejde stranou.

Romeo. Krumpáč a páčidlo mi tady nech!

Počkej, vem si ten dopis a hned ráno

ho předáš otcí! Dej sem i to světlo!

Je-li ti život milý, nebudeš

mi bránit v ničem, co tu uvidíš

anebo uslyšíš. Jdi si svou cestou!

Do toho lože smrti sestoupím,

abych dal ženě naposledy sbohem,

a hlavně abych z Juliina prstu

sňal vzácný prsten, který potřebuju

z vážného důvodu. A proto zmiz!

Jestli tě ale podezíravost

donutí strkat nos do cizích věcí,

přisahám, rozsekám tě na kusy

a těmi poseju hladový hřbitov.

Mé úmysly jsou zlé a zběsilé,

divočejší než tygr na lovu,

nespoutanější nežli uragán.

Baltazar. Už, pane, jdu, nechci vám překážet.

Romeo. Díky ti, kamaráde. Tumaš, vem si.

Dá mu peníze.

A užij si to ve zdraví. Buď sbohem.

Baltazar (*stranou*). Stejně se tady radši někde schovám.

Jde z něho hrůza a bůhví co chystá.

Poodejde a schová se.

Romeo se pokouší otevřít hrobku.

Romeo. Ty nenasytný hrobí chřtáne, věz, že sladší sousto nikdy nepozfels.

Já vypáčím tvé shnilé čelisti

a do mordy ti vecpu další chod.

Paris (*stranou*). To je ten vyhoštěný zpupný

Montek,

co zabil Tybalta a způsobil,

že moje milá žalem zemřela.

A teď si přijde, aby zhanobil

ta mrtvá těla? Ne, to nedopustím.

Vystoupí do popředí a tasí.

Ruce pryč, Monteku, rouháš se Bohu!

Copak tvá pomsta sahá dál než za hrob?

Zločinný vrahu, vzdej se, půjdeš se mnou!

Odevzdej zbraň, už čeká tě jen smrt.

Romeo. Právě že smrt, vždyť pro smrt jsem si přišel.

Nepokoušej, mladíku, zoufalce.

Zmiz odtud, nech mě být. Za výstrahu

si vezmi všechny mrtvé. Prosím tě,

nechtěj, abych se rozzuřil a vzal

na sebe další hřích. Běž, příteli!

Věř mi, že tě mám radši než sám sebe.

Jen proti sobě obracím svou zbraň.

Neotálej a zmiz a žij. A zítra

budeš moc říct, že blázen ti dal milost.

Paris. Na tyhle fečičky ti neskočím.

Zatýkám tě za tvoje zločiny.

Romeo (*tasí*). Ty nedáš pokoj? Tak se, chlapče, braň!

Bojují.

Páže. Oni se bijou. Musím přivést stráž.

Odejde.

Paris. Umírám! Prosím tě, buď milosrdný!

Otevři hrob, ulož mě k Julii.

Zemře.

Romeo. Uložím tě. Kdo jsi? Pan hrabě Paris.

Vznešený Mercuziův příbuzný.

Sluha mi cestou něco povídal

a já ho neposlouchal. Co to bylo?

Ovšem, vždyť říkal, že si Paris měl vzít Julii. Nebo se mi to zdálo?

Anebo blázním, sotva uslyším vyslovit její jméno? Dej mi ruku!

Nás oba škrtli z knihy života.

Zato tě pohřbím v nejskvělejším hrobě.

Otevře hrobku, v níž leží Julie.

To není hrob, spíš maják, příteli.

Leží tu Julie a její krása

z té krypty dělá křišťálový sál.

Odnese Parise do Juliina hrobu.

Teď mrtvý mrtvého odevzdá smrti.

Jak často lidé chvilku před smrtí

se rozveselí. Říkává se tomu

poslední záblesk života. Však tohle

není jen záblesk. Lásko, ženo moje!

Smrt, která z tebe vysála med dechu,

na tvoji krásu dosud nestačí.

Nepremohla tě. Korouhev tvé krásy

dál plane červení tváří a rtů

a bílý prapor smrti nebyl vztyčen.

Tybalte, ležiš tady, zalit krví,

jak jinak bych ti nejlíp mohl prospět

než tím, že rukou, co tě zabila,

zabiju v sobě tvého nepřitele.

Bratranče, odpusť. Julie, má lásko,

proč stále jsi tak krásná? Mám snad věřit,

že miluje tě i nehmotná Smrt

a že si tě ta stvůra vyžílá

zde ve tmě drží jako milenkou?

Abych měl klid, tak zůstanu tu s tebou

a z toho lůžka černočerné noci

už nevstanu. Budem tu navždy spolu

s červy, tvým služebnictvem pod zemí.

K věčnému spánku uložím se k tobě

a z těla, které svět už unavil,

setřesu úděl nepřejících hvězd.

Naposled, oči, dívejte se, paže,

objímejte, a rty, vy brány dechu,

zpečte smlouvu, za niž ručí smrt.

Můj hořký průvodce a lodivode,

ukaz mi cestu k ostrým skaliskům,

o něž se roztrhne má usmýkaná bárka!

Připijím ti, má lásko.

(*Vypije jed*) Lékárníku,

jsi poctivec. Za polibkem jde smrt.

Políbí Julii, padne a zemře.

Vystoupí otec Lorenzo s lucernou, krumpáčem a lopatou.

Lorenzo. Zakop jsem o hrob, to prý nosí smůlu.

Stůj při mně, svatý Františku. Kdo tam?

Baltazar. Váš přítel, otče. Já vás dobře znám.

Lorenzo. Bůh s tebou, synu. Prosím tebe, nevíš, či louč tu svítí zbůhdarma všem těm

osleplým lebkám, slepým červíkům?

Zdá se, že hoří v hrobce Capuletů.

Baltazar. Je to tak, otče. Můj pán je tam uvnitř, váš dobrý známý.

Lorenzo. Kdo?

Baltazar. Pan Romeo.

Lorenzo. Jak je tam dlouho?

Baltazar. Snad půl hodiny.

Lorenzo. Pojď se mnou do té krypty!

Baltazar. Nemůžu.

Můj pán mi nařídil, abych šel pryč,

a hrozil, že mě rovnou zabije,

jestli se budu plést do jeho věcí.

Lorenzo. No dobře, půjdu sám. Jde na mě strach, že se tu stalo něco neblahého.

Baltazar. Chvilí jsem usnul, měl jsem divný sen, jako by se tu můj pán s někým bil, a dokonce ho zabil.

Lorenzo. Romeo!

Otec Lorenzo se shýbne a vidí krev a zbraně.

Kde se tu proboha vzala ta krev,

co třísni kamenný vchod do hrobky?

A co zde v ráji míru dělají

ty opuštěné zkrvavené kordy?

Vstoupí do hrobky.

Romeo – mrtev! Cože? Paris taky?

Zbrocený krví. Copak všechno zlo

muselo přijít v jedné strašné chvíli?

Julie se vzbudí.

Julie už se probouzí.

Julie. Laskavý otče, kdepak je můj muž?

Dobře si vzpomínám, kde mám teď být,

a jsem tu. Ale kde je Romeo?

Hlasy za scénou.

Lorenzo. Slyším nějaké hlasy, pojďme, děvče, z té smrti zamořené sluje spánku.

Náš úmysl zvrátila vyšší moc,

které se nelze protivit. Pojď pryč!

Tvůj manžel leží mrtvý na tvých prsou.

W. Shakespeare, Romeo a Julie (př. Jiří Josek)

A Paris tam. Pojd'! Navždycky se skryješ u milosrdných sester v klášteře.

Na nic se neptej, už se blíží stráž.

Pojd', Julie! Bojím se tady zůstat.

Odejde.

Julie. Tak jděte, jděte! Já nemám kam jít.

Copak to svírá v prstech moje láska?

Skleničku? Jed ti pomoh na věčnost?

Ty sobě, nenechals mi ani kapku.

Co mně má pomoci? Slíbám tvoje rty.

Snad na nich troška jedu ulpěla

a opět spojí nás hojivá smrt.

Líbá Romea na rty.

Tvé rty jsou ještě teplé.

1. strážný (za scénou). Veď nás! Kudy, chlapče?

Julie. Cože? Už jdou? Tak rychle!

Vezme Romeovu dýku.

Drahá dýko,

zde je tvé místo, tady zrezavěj!

Probodne se, padne a zemře.

Vystoupí Páže a městská stráž.

Páže. Tamhle to bylo, jak svítí to světlo.

1. strážný. Na zemi je krev. Prohledejte hřbitov, a koho najdete, hned zatkněte.

Odejdou někteří strážní.

Žalostný pohled! Zde je mrtvý hrabě,

zde Julie, dva dny už pohřbená,

krev se jí ale řine z čerstvé rány.

Přiveďte vévodu, Capuletovy,

zburcujte Montekovy! Hledejte!

Odejdou další strážní.

Vidíte jasné dílo zločinu.

Ten temný skutek tane v temnotách,

než osvětlíme jeho příčinu.

Vrátí se Strážný s Baltazarem.

2. strážný. Romeův sluha. Schovával se tady.

1. strážný. Hlídejte ho, než přijde vévoda!

Vrátí se jiný Strážný s otcem Lorenzem.

3. strážný. Tenhleten mnich utíkal přímo odtud.

Měl u sebe krumpáč a lopatu

a teď jen pláče, třese se a vzdychá.

1. strážný. Moc podezřelý. Zadržte ho taky!

Vystoupí Vévoda s družinou.

Vévoda. Co se tu děje? Jaká pohroma

nás vytrhla tak časně ze spánku?

Vystoupí Capulet a paní Capuletová.

Capulet. Co je to tady za pozdvižení?

Capuletová. V ulicích kdekdo křičí „Romeo“,

pak „Julie“ a „Paris“ a s tím křikem

se všichni hrnou k naší staré hrobce.

Vévoda. Jaká zas hrůza všechny zburcovala?

1. strážný. Výsosti, zde je mrtvý hrabě Paris,

zde mrtvý Romeo a Julie,

jež po smrti je znovu zabitá.

Vévoda. Hledejte, najděte mi viníka!

1. strážný. Našli jsme mnicha a s ním tady sluhu

mrtvého Romea, ty nástroje

na otvírání hrobů měli s sebou.

Capulet. Julie krvácí! Vidiš to, ženo?

Ta dýka zabloudila. Její místo

u pasu toho Monteka je prázdné

a vězí v hrudi naší Julie.

Capuletová. Ten pohled ve mně zvoní

umíráčkem

a svolává mé kosti do hrobu.

Vystoupí Montek.

Vévoda. Pojd', Monteku, jsi časně na nohou,

tvůj synek, bohužel, předčasně uleh.

Montek. Výsosti, žena mi dnes umřela,

srdce jí zlomilo, že syn byl vyhnán.

Snad nezdrčí mé stáří další rána?

Vévoda. Sám pojd' se podívat.

Montek (spatří Romeovo tělo). Ty nezdvořáku,

copak se to patří,

předběhnout svého otce do hrobu?

Vévoda. Na chvíli ztište vodopád svých nářků,

než se tok nejasností pročistí

a vyjeví se jejich zdroj a průběh.

Já potom jako smutku generál

povedu odplatu až třeba k smrti.

Zatím ať trpělivost ovládne

váš smutek. Vyslechnem si podezřelé.

Lorenzo. Jsem nejvíc podezřelý, nejmíň schopný

cokoli spáchat. Ve věci té řeži

doba i místo svědčí proti mně.

Jsem připraven svou vinu smýt i nést,

sám sebe obhájit i přijmout trest.

Vévoda. Řekni nám vše, co o té věci víš.

Lorenzo. Řeknu to stručně, nemám vyměřeno

už dosti dechu na rozvleklý příběh.

Zde mrtvý Romeo byl manžel Julie

a ona, mrtvá, byla jeho žena.

Oddal jsem ty dva tajně právě v den,

kdy zemřel Tybalt. Čerstvý novomanžel

byl vašim nařízením vyhoštěn.

Pro něj, ne pro Tybalt, Julie

tak truchlila, a vy, abyste zahnal

jí z duše žal, jste násilím jí nutil

za muže Parise. Příběhla ke mně

a celá divá vyhrožovala,

že nevymyslím-li, jak sňatek zmařit,

zabije se mi přímo před očima.

Dal jsem jí proto, dík svým znalostem,

jakýsi uspávací nápoj, po kterém,

když vypila ho, vskutku vypadala

jakoby mrtvá. Mezitím jsem napsal

Romeovi, ať dnešní kruté noci,

kdy účinek nápoje pomine,

přijede sem a pomůže jí z hrobu.

Však bratr Jan, po němž jsem dopis poslal,

nešťastnou náhodou ho nedoručil

a večer mi ho vrátil. Šel jsem tedy

sám vyčkat, než se děvče probudí,

abych ji vyvedl z hrobky Capuletů

a pak ji tajně ukryl ve své cele,

než stačím uvědomit Romea.

A když jsem přišel, malou chvíli před tím,

než otevřela oči, našel jsem tu

Romea s Paridem, oba dva mrtvé.

Vzbudila se a já ji zapřisahal,

ať vyjde ven, smíří se s osudem.

Vtom hluk zvenku mě vyděsil a vyhnal

a ona, zoufalá, zůstala uvnitř,

kde si, jak vidno, sáhla na život.

Víc nevím. Co se týče toho sňatku,

chůva to dosvědčí. Za cokoli,

v čem shledáte mou vinu, podrobím

svůj starý život, než se završí,

nejpřísnějšímu trestu zákona.

Vévoda. Tvá svatá bezúhonnost je nám známa.

A sluha Romeův? Co ty nám povíš?

Baltazar. Já přines pánovi tu smutnou zvěst,

že paní zemřela. Sedli jsme na koně

a jeli cvalet z Mantovy sem k hrobce.

Řek mi, ať tenhle list dám jeho otci.

Než vstoupil do hrobky, hrozil mi, že

když neodejdu, tak mě zabije.

Vévoda. Dej mi ten dopis, podívám se na něj!

Kde je ten chlapec, co přivedl stráž?

Co hledal na hřbitově tvůj pán, hrabě Paris?

Páže. Chtěl kvítím posypat své milé hrob

a já měl zatím čekat opodál.

Vtom přišel jeden s loučí, a ten chtěl

vypáčit dveře hrobky, můj pán tasil

a já utíkal pryč zavolat hlídku.

Vévoda. List potvrzuje vše, co říkal mnich.

Průběh té lásky je tu, i jak dostal

zprávu, že zemřela. Taky tu píše,

jak koupil jed a přišel za Julií,

aby k ní ulehl a u ní zemřel.

Monteku, Capulete, vaše zášť

se obrátila proti vám a nebe

miláčky vaše zahubilo láskou.

I já, že jsem byl příliš shovívavý,

ztratil své drahé. Všechny stihl trest.

Capulet. Zde je má ruka, bratře Monteku,

jediné věno, jež ti mohu dát

po mrtvé dceři.

Montek. Zde je má. A k ní

tvé dceři přidám skvostný památník,

ze zlata sochu krásné Julie,

jež dokud bude toto město stát,

bude se skvět co lásky majestát.

Capulet. Já zlatou sochu vztyčím Romeovi,
co chabý hold obětem naší zloby.

Vévoda. Pochmurný mír přináší dnešní den.

Ze žalu nevychází ani slunce.

Nám zbývá určit, kdo je nevinný,

a po právu potrestat provinilce.

Ať smutnou výstrahou nám provždy je

ten příběh Romea a Julie.

Odejdou.